

Ekonomski pregled

HRVATSKA UDRUGA POSLODAVACA (HUP)

siječanj / veljača 2022.

Sadržaj

Rast i prognoze.....	1
Realni sektor	3
Međunarodna trgovina, turizam i promet.....	5
Tržište rada	8
Javne financije	10
Monetarna kretanja, tečaj i cijene.....	12
Poslovne statistike	15
Ostalo.....	16
Makroekonomski okvir – statistički pregled	22

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Rast i prognoze

Prema posljednjoj [procjeni](#) Eurostata, u četvrtom tromjesečju 2021. sezonski prilagođeni iznos BDP-a porastao je za 0,3% u eurozoni i za 0,4% u EU u odnosu na prethodno tromjesečje. U trećem tromjesečju 2021. BDP je porastao za 2,3% u eurozoni i 2,2% u EU. U usporedbi s istim tromjesečjem prethodne godine, sezonski prilagođeni BDP porastao je za 4,6% u europodručju i za 4,8% u EU u četvrtom tromjesečju 2021., nakon +3,9% u europodručju i +4,1% u EU u prethodnom tromjesečju. Prema istoj procjeni, na temelju sezonski i kalendarski prilagođenih tromjesečnih podataka, **BDP je na godišnjoj razini u 2021.** porastao za 5,2% i u eurozoni i u EU. Za Hrvatsku podaci za četvrto tromjesečje još uvijek nisu dostupni.

Međutim, prema **CEIZ indeksu** Ekonomskog instituta za studeni ekonomska aktivnost mjerena godišnjom stopom promjene BDP-a u četvrtom tromjesečju 2021. u odnosu na isto tromjesečje 2020. iznosi 12,8% što je nastavak dvoznamenkastih godišnjih stopa rasta BDP-a ostvarenih u drugom i trećem tromjesečju 2021. Ukupna stopa rasta BDP-a u 2021. bi prema ovim procjenama iznosila 11%. Ipak, u [objavi](#) se naglašava kako s obzirom da ekonomska aktivnost u prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja, u odnosu na treće tromjesečje 2021., istovremeno iskazuje trend blagog usporavanja, bi i godišnja stopa rasta u četvrtom tromjesečju, kao i ukupna stopa rasta BDP-a u 2021., mogla biti niža od procijenjene.

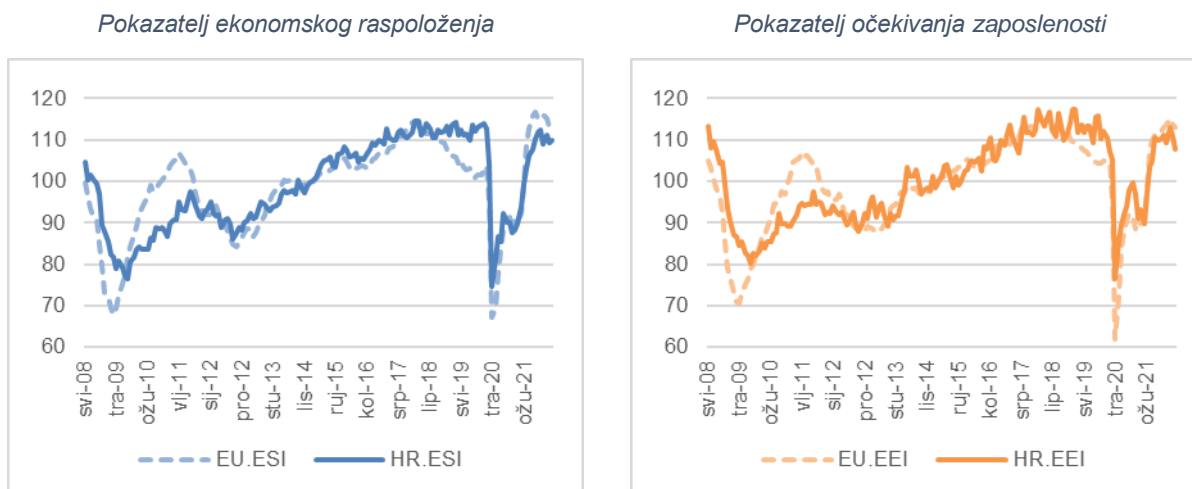
Analitičari Raiffeisen banke tako [predviđaju](#) rast hrvatskog BDP-a za 9,2% u odnosu na 2020., dok bi se u naredne dvije godine stope rasta trebale stabilizirati na razini iznad 4% (4,4% u ovoj i 4,1% u idućoj godini). Svjetska banka je u siječnju [objavila](#) revidiranu **procjenu rasta za Hrvatsku** u 2021. u iznosu od 9,4% (+ 3,8 postotnih bodova u odnosu na procjene iz lipnja 2021.), uz usporavanje po stopama od 5,4% u 2022. i 4,4% u 2023. HNB je još ranije [objavila](#) svoje prognoze rasta po stopama od 10,8% u 2021. i 4,1% u 2022. Podsjetimo, još je [ranije](#) u svojoj Jesenskoj ekonomskoj prognozi Europska komisija [predvidjela](#) rast hrvatskog gospodarstva po stopi od 8,1% u ovoj i 5,6% u idućoj godini, dok Vlada RH [prognozira](#) stopu rasta realnog BDP-a u iznosu od 9,0% za ovu godinu i 4,4% za 2022.

Na globalnoj razini, Svjetska banka je [revidirala](#) svoje **prognoze ekonomskog rasta** na dolje, pa tako umjesto ranijih 5,7% sada predviđa rast globalnog gospodarstva po stopi od 5,5% u 2021., uz usporavanje na 4,1% u 2022. i 3,2% u 2023. Prema procjeni, usporavanje rasta odražava nastavak širenja COVID-19, smanjenu fiskalnu potporu i dugotrajna uska grla u opskrbi. Osim toga, ukazuju i na činjenicu da je inflacija na globalnoj razini znatno viša nego što se prethodno predviđalo, što zbog ponovnog izbijanja pandemije, ali i zbog viših cijena hrane i energije i izraženijih poremećaja u lancima opskrbe. MMF je također, zbog širenja omikron varijante koronavirusa, ali i zbog „rastućih cijena energije i poremećaja u opskrbi koji su rezultirali višim stopama i raširenijom inflacijom nego što se to ranije očekivalo“ u siječnju [revidirao](#) svoju prognozu rasta globalnog gospodarstva iz listopada s 4,9% a 4,4%.

U siječnju se **pokazatelj ekonomskog raspoloženja** (Economic Sentiment Indicator - ESI) kojeg [objavljuje](#) Europska Komisija dodatno smanjio i u EU (-1,4 boda na 111,6) i u eurozoni (-1,1 bod na 112,7), ali je općenito ostao na visokoj razini (**Slika 1**). Pad indeksa u siječnju potaknut je padom povjerenja u sektoru usluga, građevinarstva i, u manjoj mjeri, industrije te povjerenja potrošača, dok se povjerenje u trgovini na malo oporavilo. Podaci **PMI pokazatelja**, pak, sugeriraju tek blago poboljšanje [prerađivačke industrije](#) u europodručju u siječnju u odnosu na prosinac, dok je u [uslužnom sektoru](#) vidljivo smanjenje u odnosu na prosinac. **Pokazatelj očekivanja zaposlenosti** (Employment Expectations Indicator - EEI), također prema [objavi](#) Komisije, blago se smanjio drugi mjesec zaredom i u EU (-0,5 boda na 113,1) i eurozoni (-0,2 boda na 113,3) (**Slika 1**). Pad pokazatelja očekivanja zaposlenosti (-0,5) posljedica je pogoršanja planova zapošljavanja u sektoru usluga i građevinarstvu. U industriji su očekivanja zapošljavanja dosegla novi najviši maksimum u povijesti, a također i u trgovini na malo planovi zapošljavanja dodatno su se poboljšali. Očekivanja o nezaposlenosti potrošača, koja nisu uključena u glavni pokazatelj, blago su se poboljšala. Novi **pokazatelj ekonomske neizvjesnosti** (Economic Uncertainty Indicator - EUI), prema istoj [objavi](#), dodatno je porastao u siječnju (+0,4 boda na 17,3), potaknuta povećanjem neizvjesnosti u industriji i

uslugama. Nasuprot tome, ekonomska neizvjesnost se smanjila u građevinarstvu, trgovini na malo i među potrošačima.

Slika 1 Pokazatelji ekonomskog raspoloženja (ESI) i očekivanja zaposlenosti (EEI)

Napomena: Sezonski prilagođeni podaci.
Izvor: Europska komisija; obrada: HUP.

Nakon pada u prosincu, u Hrvatskoj je **pokazatelj ekonomskog raspoloženja (ESI)** u siječnju zabilježio rast na mjesečnoj razini (**Slika 1**). Prema [istraživanju](#), taj rast je prije svega posljedica rasta povjerenja u sektoru usluga, ali i u građevinarstvu te donekle u industriji, dok je povjerenje u maloprodaji i kod potrošača u padu. Pokazatelj očekivanja zaposlenosti (EEI), nakon prosinca, i u siječnju je zabilježio pad na mjesečnoj razini (**Slika 1**), dok je pokazatelj ekonomske neizvjesnosti (EUI) tek blago viši u odnosu na prosinac. Nakon rasta i na mjesečnoj i na godišnjoj razini u prosincu, **indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača**, prema [podacima](#) koje objavljuje HNB na temelju Ankete pouzdanja potrošača, u siječnju 2022. su zabilježili pad na mjesečnoj razini, uz rast u odnosu na siječanj 2021.

BDP i njegove sastavnice

Prema [objavi](#) Eurostata, javna uprava, obrana, obrazovanje, zdravstvo i socijalna skrb postale su u 2020. godini najznačajnije gospodarske aktivnosti u EU. Te su djelatnosti činile 19,8% **ukupne bruto dodane vrijednosti (BDV) EU-a**, preuzimajući mjesto industrije (osim građevinarstva) (19,5%) i trgovine na veliko i malo, prijevoza, smještaja i usluživanja hrane (17,9%). Uspoređujući udjele u BDV-u u 2020. i 2019., trgovina na veliko i malo prijevoz, smještaj i usluživanje hrane najviše su bili pogođeni krizom u EU (pad udjela s 19,3% u 2019. na 17,9% u 2020.; -1,4 postotnih bodova (pb)), a slijede industrija (osim građevinarstva) (sa 19,9% na 19,5%; -0,4 pb) i umjetnost, zabava i rekreacija; ostale uslužne djelatnosti; djelatnosti kućanskih i izvanteritorijalnih organizacija i tijela (s 3,3% na 3,0%; -0,3 pb).

Bruto domaći proizvod (BDP) EU u 2020. iznosio je oko 13.400 milijardi eura u tekućim cijenama. Realno gledano, BDP EU-a 2020. bio je 7,6% veći od razine prije deset godina, stoji u [objavi](#) Eurostata. Međutim, realni BDP bio je 5,9% niži od svoje razine u 2019.. Osim toga, bio je to prvi pad BDP-a EU-a od 2009., kada je BDP pao za 4,3% u odnosu na 2008. godinu. Smanjenje gospodarske aktivnosti, a time i BDP-a, u skladu je s ograničenjima koja su uvedena 2020. kako bi se usporilo širenje COVID-19. Nešto više od četvrtine BDP-a EU-a ostvarila je Njemačka (25,1%), zatim Francuska (17,2%) i Italija (12,3%), ispred Španjolske (8,4%) i Nizozemske (6,0%). Na suprotnom kraju ljestvice, deset država članica EU-a pridonijelo je s manje od 1% ukupnom BDP-u EU-a: Malta (0,1%), Estonija, Cipar i Latvija (po 0,2%), Hrvatska, Litva i Slovenija (po 0,4%), Bugarska i Luksemburg (po 0,5%) i Slovačka (0,7%). Uspoređujući BDP iz 2019. i 2020. u državama članicama EU, Španjolska je imala najveći pad (-10,8%), a slijede Grčka

(-9,0%), Italija (-8,9%), Portugal (-8,4%), Malta (-8,2%), Hrvatska (-8,1%) i Francuska (-7,9%). Jedina zemlja EU koja je zabilježila porast BDP-a u 2020. bila je Irska (+5,9%).

Rezultati Europskog programa usporedbe cijena i BDP-a pokazuju da **BDP po stanovniku** u Republici Hrvatskoj izražen u **standardu kupovne moći (SKM)** za 2020. iznosio 64% prosjeka 27 država članica EU-a, dok je **stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku** u istoj godini iznosila 68% prosjeka EU-27, [objavio](#) je DZS. Od država članica EU-a, najveći BDP po stanovniku prema SKM-u ima Luksemburg i njegova je razina više od dva i pol puta viša od prosjeka EU-27 te iznosi 263%, dok najnižu razinu BDP-a ima Bugarska i ona iznosi 55% prosjeka EU-27. SIP po stanovniku prema SKM-u među državama članicama EU-a u 2020. kretao se od 39% ispod prosjeka EU-27 u Bugarskoj do 45% iznad prosjeka EU-27 u Luksemburgu. U [objavi](#) Eurostata stoji kako se tijekom posljednje tri godine SIP po stanovniku u odnosu na prosjek EU-a promijenio u većini država članica. Jasno povećanje zabilježeno je u Rumunjskoj (80% prosjeka EU-a 2020. u usporedbi sa 74% u 2018.), zatim Danskoj (122% prema 117%), Poljskoj (83% prema 78%), Mađarskoj (70% prema 65%), Litvi (95% prema 91%) i Bugarskoj (61% prema 57%). Nasuprot tome, najuočljiviji pad zabilježen je u Španjolskoj (85% u 2020. prema 92% u 2018.) i Luksemburgu (145% prema 152%), zatim Malti (81% prema 86%), Irskoj (90% prema 95%), Grčkoj (74% prema 78%) i Italiji (96% prema 100%).

Nadalje, Eurostat je [objavio](#) i kako su **osobni transferi** koje su stanovnici EU-a slali u zemlje izvan EU-a iznosili 34,1 milijardu eura u 2020., što je povećanje od 3% u odnosu na 33,2 milijarde eura u 2019. Većinu osobnih transfera, odnosno **doznaka**, čine tijekovi novca koji migranti šalju u zemlju porijekla. Priljevi u EU iznosili su 12,0 milijardi eura, što je smanjenje od 6% u usporedbi s 12,8 milijardi eura zabilježenih 2019. Hrvatska (2,7%), Rumunjska (1,4%) i Latvija (1,3%) ostvarile su viškove osobnih transfera koji doprinose više od 1% njihovog BDP-a. Nasuprot tome, Francuska i Španjolska generirale su deficite osobnih transfera koji predstavljaju -0,5% njihovog BDP-a u odnosu na ostatak svijeta. U 2020. osobni transferi izvan EU-a bili su jednako usmjereni na Aziju (isključujući Bliski i Bliski istok), Sjevernu Afriku i europske zemlje izvan EU-a s po 20% ukupnih odljeva izvan EU (6.845 milijuna eura, 6.797 milijuna eura, odnosno 6.526 milijuna eura), [objavio](#) je Eurostat. Južna Amerika primila je 14% osobnih transfera izvan EU-a (4.813 milijuna eura), a slijede je Srednja i Južna Afrika s 12% (4.062 milijuna eura).

Realni sektor

Industrija

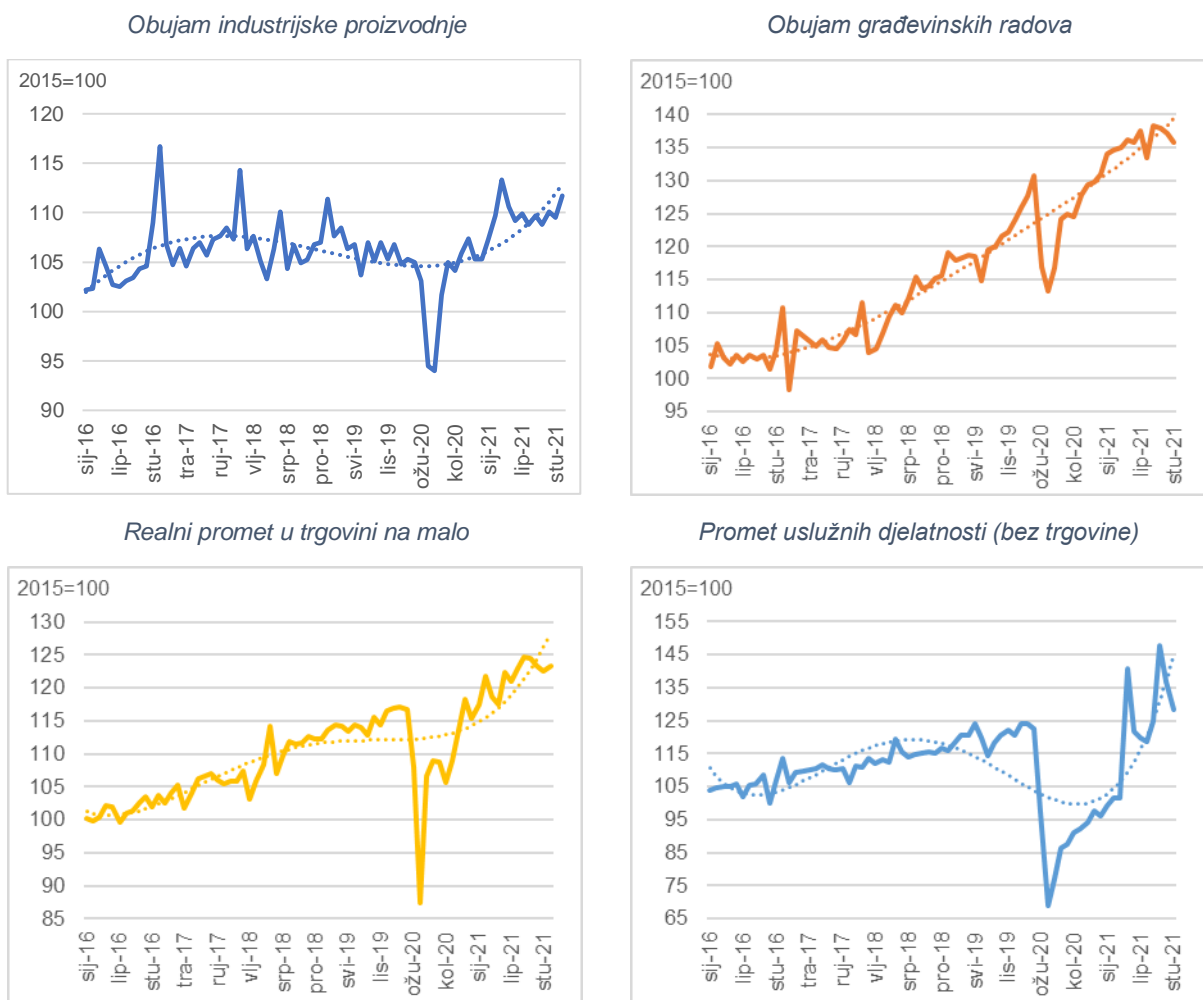
Prema [objavi](#) DZS-a, ukupna sezonski i kalendarski prilagođena **industrijska proizvodnja** u prosincu u 2021. u usporedbi sa studenom 2021. porasla je za 2,1%, dok je u usporedbi u usporedbi s prosincem 2020., kalendarski prilagođena, porasla za 6,2% (**Slika 2**). U razdoblju siječanj-prosinac 2021., prema kalendarski prilagođenim indeksima, rasla je za 6,7% (6,2% prema izvornim indeksima), dok je ukupna proizvodnost rada u industriji od siječnja do prosinca 2021. u usporedbi s istim razdobljem 2020. veća za 6,9%. Ukupni sezonski i kalendarski prilagođen **promet industrije** u RH je, pak, u studenome 2021. u usporedbi s listopadom 2021. porastao za 0,3%, dok je, prema [objavi](#) DZS-a, ukupni kalendarski prilagođen promet industrije u studenome 2021. u usporedbi sa studenom 2020. porastao je za 14,5%. S druge strane, prema [objavi](#) Eurostata u studenom 2021. u odnosu na studeni 2020. industrijska se proizvodnja smanjila za 1,5% u eurozoni i ostala nepromijenjena u EU (rast na mjesečnoj razini +2,3% u eurozoni i +2,5% u EU). U istom je mjesecu industrijska proizvodnja u Hrvatskoj porasla 3,6% na godišnjoj i pala -1,4% na mjesečnoj razini.

Građevinarstvo

DZS je [objavio](#) kako je prema kalendarski prilagođenim indeksima **obujam građevinskih radova** u RH u studenom 2021. u odnosu na studeni 2020. veći za 4,5%, dok je prema sezonski i kalendarski prilagođenim indeksima obujam građevinskih radova u studenom 2021. u odnosu na listopad 2021. manji za 1,0% (**Slika**

2). Prema izvornim indeksima, u prvih jedanaest mjeseci 2021. obujam građevinskih radova bio je veći za 9,5% u odnosu na isto razdoblje 2020. Eurostat je, pak, [objavio](#), kako se u studenom 2021. u odnosu na listopad sezonski prilagođena proizvodnja u građevinskom sektoru smanjila za 0,2% u eurozoni i povećala za 0,2% u EU, dok se u usporedbi sa studenom 2020., proizvodnja u građevinarstvu povećala za 0,5% u eurozoni i 1,3% u EU. U studenome 2021. u Hrvatskoj je izdano 908 **građevinskih dozvola**, što je više za 6,7% u odnosu na studeni 2020. Prema [podacima](#) DZS-a, ukupan broj izdanih građevinskih dozvola od siječnja do studenog 2021. u usporedbi s istim razdobljem 2020. veći je za 13,1%.

Slika 2 Kretanja u realnom sektoru: industrija, građevinarstvo, trgovina na malo i uslužne djelatnosti

Napomena: Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima; industrijska proizvodnja: rudarstvo i vađenje, prerađivačka industrija, opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija; uslužne djelatnosti: prijevoz i skladištenje, djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, informacije i komunikacije, stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti. Sezonski i kalendarski prilagođeni indeksi.

Izvor: DZS; obrada: HUP.

Trgovina

Realni promet od trgovine na malo u prosincu 2021. bio je veći u odnosu na isti mjesec prethodne godine za 8,5%, dok sezonski prilagođeni [podaci](#) DZS-a ukazuju na rast i odnosu na prethodni mjesec (+1,4%). U 2021. realni, kalendarski prilagođeni promet od trgovine na malo porastao je za 12,1% u odnosu na godinu prije (**Slika 2**). Prema [procjenama](#) Eurostata, u prosincu 2021. sezonski prilagođeni **obujam trgovine na**

malo pao je u usporedbi sa studenim za 3,0% u europodručju i 2,8% u EU, dok se u usporedbi sa studenim 2020. godine, kalendarski prilagođeni obujam trgovine na malo povećao za 2,0% u europodručju i za 2,6% u EU. U Hrvatskoj je obujam trgovine na malo u prosincu u odnosu na prethodni mjesec bio veći za 0,7%, dok je u odnosu na isti mjesec 2020. porastao za 6,7%. Godišnja prosječna razina trgovine na malo za 2021. u odnosu na 2020. porasla je za 5,0% u eurozoni i 5,5% u EU.

S druge strane, [podaci o fiskalizaciji](#) za siječanj 2022. govore o rastu ukupnog iznosa fiskaliziranih računa u djelatnosti trgovine (NKD: G) za 9,7% na godišnjoj razini, a u trgovini na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama pretežno hranom, pićima i duhanskim proizvodima (NKD: 4711) za 4,5%. Na razini cijele 2021. **iznos fiskaliziranih računa** u djelatnosti trgovine (NKD: G) bio je veći za 14,2% u odnosu na 2020. te 7,3% u odnosu na isto razdoblje (siječanj-prosinac) 2019. Pritom je u trgovini na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama pretežno hranom, pićima i duhanskim proizvodima (NKD: 4711) zabilježeno povećanje iznosa fiskaliziranih računa na godišnjoj razini u iznosu od 21,0%, a u odnosu na 2019. u iznosu od 23,9%. U djelatnosti smještaja i ugostiteljstva (NKD: I) u 2021. zabilježeno je povećanje fiskaliziranih iznosa računa na godišnjoj razini za 60,9%, a u odnosu na 2019. smanjenje od 9,4%, dok je na razini svih djelatnosti u razdoblju siječanj-prosinac 2021. zabilježeno povećanje iznosa računa za 21,2% u odnosu na isto razdoblje 2020. te za 4,7% u odnosu na 2019. Nadalje, prema podacima agencije Promocija plus, tijekom 2021. **broj registriranih novih automobila** bio je veći za 25,5% u odnosu na 2020. U siječnju 2022. broj registriranih novih automobila bio je veći za 1,9% u odnosu na prošlogodišnji siječanj.

Podaci pokazuju kako u EU **kupovina putem Interneta** nastavlja rasti. Prema [istraživanju](#) Eurostata u 2021., 90% osoba u dobi između 16 i 74 godine u EU koristilo je internet, od kojih je 74% kupilo ili naručilo robu ili usluge za privatnu upotrebu. Kupovina putem interneta porasla je za 1 postotni bod (pb) u usporedbi s 2020. (73% korisnika interneta) i za 11 u usporedbi s 2016. (63%). Najveći udjeli korisnika interneta koji su kupili ili naručili robu ili usluge putem Interneta zabilježeni su u Nizozemskoj (94%), Danskoj (92%) i Švedskoj (89%). S druge strane, manje od 50% kupovalo je *online* u Rumunjskoj (44%) i Bugarskoj (42%). Tijekom posljednjih pet godina najveći porast internetske kupovine među korisnicima Interneta zabilježen je u Češkoj (+27 pb), Sloveniji, Mađarskoj i Rumunjskoj (po +26 pb), te Hrvatskoj i Litvi (po +25 pb).

Uslužne djelatnosti

Promet od uslužnih djelatnosti u studenom 2021. porastao je na godišnjoj, a pao na mjesečnoj razini. Naime, prema [podacima](#) DZS-a, ukupan sezonski i kalendarski prilagođen promet od uslužnih djelatnosti ostvaren u studenom 2021. pao je za 2,8% u odnosu na listopad 2021., dok je ukupan kalendarski prilagođen promet od uslužnih djelatnosti ostvaren u studenom 2021. porastao za 21,7% u odnosu na studeni 2020. (**Slika 2**). Na godišnjoj razini najveći porast prometa imale su sljedeće djelatnosti: putničke agencije, organizatori putovanja (turoperatori) i ostale rezervacijske usluge te djelatnosti povezane s njima (+139,7%), smještaj (+107,1%) te proizvodnja filmova, videofilmova i televizijskog programa, djelatnosti snimanja zvučnih zapisa i izdavanja glazbenih zapisa (+89,5%). Promatrajući prvih jedanaest mjeseci, kalendarski prilagođen promet uslužnih djelatnosti porastao je za 22,8% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Međunarodna trgovina, turizam i promet

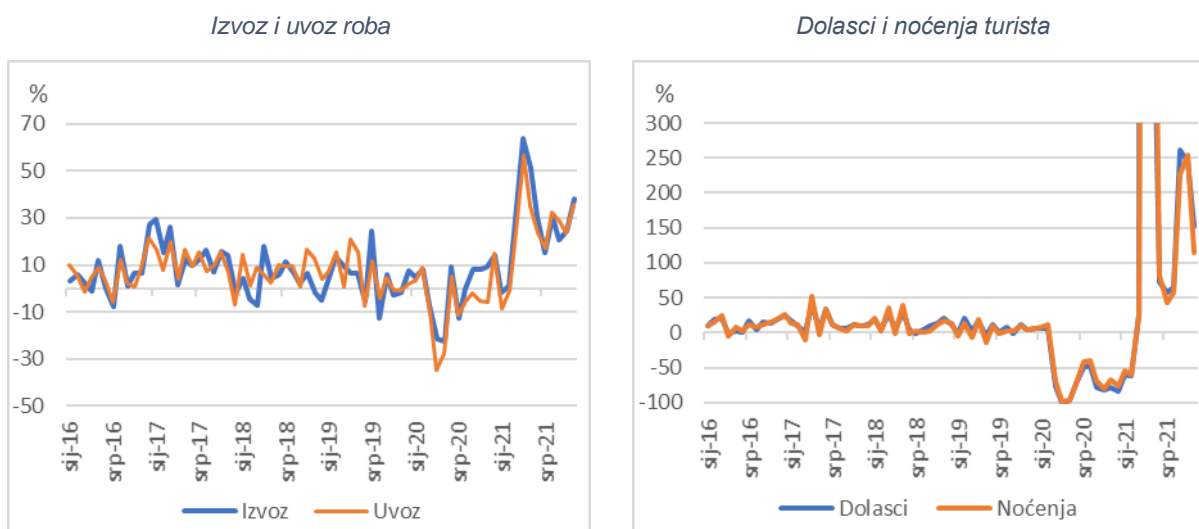
Izvoz i uvoz

Prema [objavi](#) DZS-a, ukupan **izvoz** RH od siječnja do studenog 2021. iznosio je 129,3 milijarde kuna (+26,8%). Istodobno je **uvoz** iznosio 193,7 milijardi kuna (+23,2%), tako da je vanjskotrgovinski deficit iznosio 64,4 milijarde kuna (+16,6%). Pokrivenost uvoza izvozom od siječnja do studenog 2021. bila je 66,8% (+1,9 pb) (**Slika 3**). Nadalje, ukupan izvoz RH od siječnja do prosinca 2021., prema prvim rezultatima, iznosio je 143,4 milijarde kuna (+27,9%), dok je uvoz iznosio 212,5 milijardi kuna (+23,2%). Vanjskotrgovinski deficit iznosio je 69,1 milijardu kuna (+14,6%), a **pokrivenost uvoza izvozom** bila je

67,5% (+2,5 pb). Prema [prvoj procjeni](#) Eurostata, u prvih 11 mjeseci 2021. izvoz roba na razini EU izvan EU iznosio je 1.982,0 milijarde eura (rast od 12,8% u odnosu na razdoblje siječanj-studen 2020.), a uvoz 1.903,2 milijarde eura (+121,2%). Kao rezultat toga, EU je zabilježila suficit u iznosu od 78,8 milijardi eura, u usporedbi sa suficitom od 186,5 milijardi eura u razdoblju siječanj-studen 2020. Trgovina unutar EU porasla je na 3.123,3 milijarde eura u prvih 11 mjeseci ove godine (+19,3%). Prema Eurostatu, 9,2 milijarde eura (-7,7 milijardi eura u razdoblju siječanj-studen 2020.).

U [objavi](#) DZS-a o **Ekonomskim računima protoka materijala 2016. - 2020.** stoji kako je u 2020. vrijednost neposrednog unosa materijala iznosila je 62.462 tis. tona (67,8% iz domaćih izvora i 32,2% iz uvoza), što je za 1,3% više nego u 2019. Utrošak domaćeg materijala u 2020. iznosio je 42.974 tis. tona, što je za 2,5% manje nego u 2019. Uvoz materijala u 2020. iznosio je 20.130 tis. tona, odnosno nije se znatno mijenjao u odnosu na 2019. Izvoz materijala iznosio je 19.488 tis. tona, što je povećanje od 10,7% u odnosu na prijašnju godinu, pa je time fizička trgovinska bilanca manja za 74,7% nego u 2019.

Slika 3 Robni izvoz i uvoz (lijevo) i dolasci i noćenja turista (desno) – godišnje stope promjene (%)

Napomena: Godišnje stope promjene u turizmu u travnju i svibnju 2021. prelaze 300%.
Izvor: DZS; obrada: HUP.

Države članice EU-a izvezle su u zemlje izvan EU usluga u vrijednosti od 910 milijardi eura u 2020. godini, što je pad od 15% u odnosu na 2019. Prema podacima koje je [objavio](#) Eurostat, uvoz izvan EU iznosio je 878 milijardi eura, što je za 14% manje u odnosu na 2019. Smanjenje u 2020. posljedica je utjecaja pandemije COVID-19 i povezanih mjera. Oko 90% pada izvoza i 60% uvoza rezultat je smanjenja usluga putovanja i prijevoza. Tijekom posljednjeg desetljeća **saldo trgovine uslugama u EU** porastao je sa 76 milijardi eura u 2010. na vrhunac od 134 milijarde eura u 2018. prije nego što se vratio na 33 milijarde eura 2020. godine. Vodeći trgovinski partneri EU za usluge u 2020. bile su SAD i UK.

Eurostat je [objavio](#) i kako je ukupni izvoz usluga EU u zemlje izvan EU dosegnuo 2.429 milijardi eura u 2018. Tri petine (59% ili 1.439 milijardi eura) ukupnog **izvoza usluga EU** isporučuju se na način da dobavljač usluga iz zemlje EU uspostavlja komercijalnu prisutnost na teritoriju zemlje izvan EU. Preostale dvije petine ili 990 milijardi eura čini izvoz ostvaren putem prekogranične opskrbe, potrošnje u inozemstvu i prisutnosti fizičkih osoba. Što se tiče uvoza iz zemalja izvan EU, uvoz preko stranih podružnica ponovno je najistaknutiji način koji čini 58% ukupnog uvoza EU iz zemalja nečlanica ili 1.309 milijardi eura.

Turizam

Prema [podacima](#) DZS-a, u studenom 2021. u **komercijalnim smještajnim objektima** ostvarena je 221 tisuća **dolazaka** i 576 tisuća **noćenja turista**, što je porast dolazaka turista za 152,9% i porast noćenja za

114,5% u odnosu na studeni 2020. (**Slika 3**). U odnosu na studeni 2019. ostvareno je 56,4% dolazaka i 70,3% noćenja turista. U prvih 11 mjeseci 2021. u komercijalnim smještajnim objektima ostvareno je 12,5 milijuna dolazaka i 69,6 milijuna noćenja turista, što je 80,7% više dolazaka i 71,5% više noćenja turista u odnosu na isto razdoblje 2020. U odnosu na prvih 11 mjeseci 2019. ostvareno je 34,7% manje dolazaka i 23,0% manje turističkih noćenja. S druge strane, prema [podacima](#) sustava eVisitor, koji sadrži **turistički promet ostvaren u komercijalnim i nekomercijalnim objektima te nautičkom charteru** (sustav eCrew), u Hrvatskoj je tijekom cijele 2021. (siječanj-prosinac) ostvareno 13.781.396 dolazaka i 84.129.295 noćenja (povećanje od 77,5% i 54,7% u odnosu na 2020.). U siječnju 2022. ukupan turistički promet iznosi 178.755 dolazaka (+88,92%) i 586.224 noćenja (+71,05%).

Prema takozvanom satelitskom računu turizma, kojeg je [objavio](#) DZS, procjenjuje se da je **bruto dodana vrijednost turističkih djelatnosti u 2019.** iznosila 82.840 milijuna kuna. Bruto dodana vrijednosti turističkih djelatnosti činila je 24,41% ukupno ostvarene bruto dodane vrijednosti u 2019. Nakon izračuna turističkog udjela u proizvodnji za svaku od turističkih djelatnosti i ostalih djelatnosti izračunana je izravna bruto dodana vrijednost turizma. Ona je u 2019. iznosila 38.509 milijuna kuna i činila je 11,35% ukupne bruto dodane vrijednosti. Izravni **bruto domaći proizvod turizma u 2019.** iznosio je 48.739 milijuna kuna i njegov udio u ukupnom bruto domaćem proizvodu iznosio je 11,82%. Turistički omjer (omjer unutarnje turističke potrošnje i ukupne ponude dobara i usluga) u 2019. iznosio je 0,0948, odnosno 9,48% ukupne ponude dobara i usluga korišteno je za zadovoljenje turističke potražnje.

Eurostat je [objavio](#) kako je u 2020. godini ostvareno oko 272 milijuna noćenja u **smještaju za kratkoročni najam** u EU rezerviranom putem Airbnb-a, Bookinga, Expedia Grupe ili TripAdvisora, što predstavlja smanjenje od oko 47% u odnosu na 2019. godinu, godinu prije pandemije COVID-19. Tržište kratkoročnog smještaja bilo je neravnomjerno pogođeno diljem Europe, a zemlje poput Španjolske (-58,1%) i Italije (-60,2%) bile su teže pogođene nego Francuska (-25,0%) ili Njemačka (-20,6%). Osam zemalja (Češka, Grčka, Italija, Cipar, Mađarska, Malta, Slovenija i Island) zabilježilo je pad od više od 60%. Struktura noćenja prema porijeklu gostiju pokazuje da je domaći turizam tek umjereno pao (-6,7%), dok je međunarodni turizam smanjen za više od dvije trećine. Zemlje poput Španjolske, Italije ili Hrvatske, koje su proteklih godina imale vrlo visok udio međunarodnih gostiju (67,7%, 74,1% i 95,4%), bile su mnogo teže pogođene nego, primjerice, Francuska ili Njemačka, gdje su udjeli međunarodnih gostiju bili znatno niži (42,7% i 36,9%).

Tržište rada u turizmu (smještaj, zračni prijevoz, turoperator i turističke agencije) karakterizira relativno visoki udjeli zaposlenih na nepuno radno vrijeme (23% u usporedbi s 19% radnika zaposlenih u svim gospodarskim djelatnostima), ugovora na određeno (18% u usporedbi s 14%) i kraćeg prosječnog radnog staža (29% radnika obavljaju svoj trenutni posao manje od 2 godine u usporedbi s 23% na razini cjelokupne radne snage). U [objavi](#) Eurostata stoji i kako turistički sektor zapošljava veći udio niže obrazovanih radnika (18% u odnosu na 17% radnika zaposlenih u svim gospodarskim djelatnostima), stranih radnika (13% u usporedbi s 8%) i mladih radnika (9% u odnosu na 7%).

Promet

Prema [podacima](#) DZS-a, u studenome 2021. ukupan **promet putnika u hrvatskim zračnim lukama** iznosio je 204 tisuće ili 270,6% više nego u studenome 2020., kada je ostvaren promet od samo 55 tisuća putnika zbog širenja bolesti COVID-19. Za usporedbu, u studenome 2019. ostvaren je promet od 351 tisuće putnika. U studenome 2021. ostvareno je 58,2% prometa putnika iz studenoga 2019. Ukupan **promet tereta u zračnim lukama** u studenome 2021. iznosio je 829 tona, što je porast od 28,3% u usporedbi sa studenim 2020., kada je promet tereta iznosio 646 tona.

Eurostat je, pak, [objavio](#) kako je u prosincu 2021. **broj komercijalnih letova u EU** porastao za 130% u odnosu na prosinac 2020., iako je to još uvijek ispod razine prije pandemije (-24% u odnosu na prosinac 2019.). U apsolutnom iznosu, broj komercijalnih letova iznosio je 383.720 u prosincu 2021., u usporedbi s 166.990 u prosincu 2020. i 504.270 u prosincu 2019. Zemlje EU s najmanjim padom komercijalnih letova

u prosincu 2021. bile su Hrvatska (-6% u odnosu na prosinac 2019.), Grčka (-8%) i Cipar (-9%). Nasuprot tome, letovi su smanjeni za više od 40% samo u Češkoj i Austriji (po -41%). Ostale zemlje zabilježile su smanjenje za manje od trećine. Sveukupno, kada se usporedi 2019. i 2021., zemlja koja je pokazala najviše znakova oporavka u smislu broja komercijalnih letova bila je Grčka (-29%), a slijede Cipar (-38%) i Luksemburg (-39%). S druge strane, Irska je pokazala najmanje znakova oporavka (-64%), a slijede Slovenija i Češka (obje -62%).

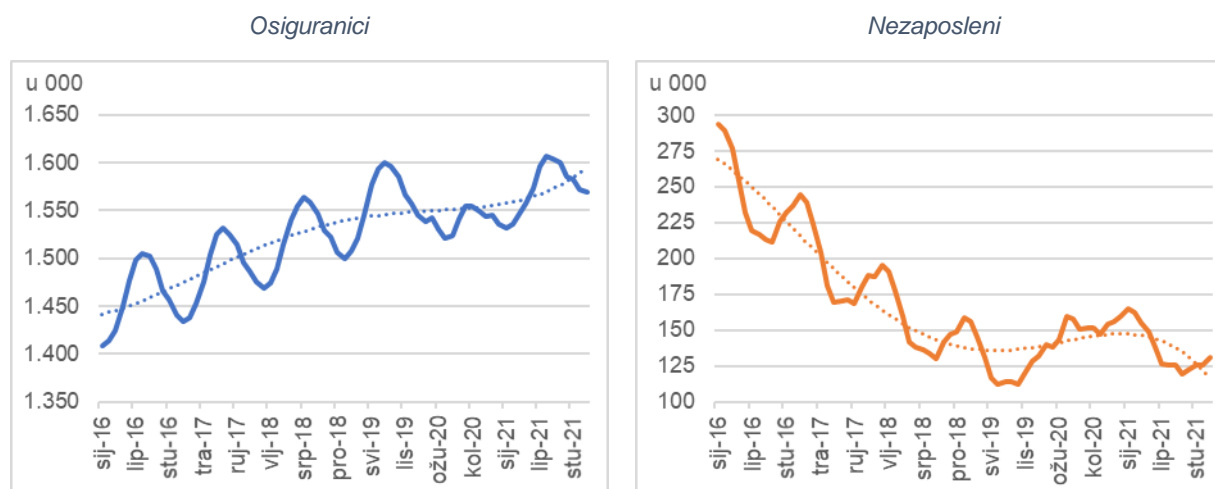
DSZ je [objavio](#) i kako je u razdoblju od siječnja do prosinca 2021. u hrvatske morske luke uplovilo 36 stranih brodova za **kružna putovanja** s ostvarenih 208 kružnih putovanja. Na tim brodovima bile su 194 tisuće putnika, koji su u Hrvatskoj boravili 568 dana. U razdoblju od siječnja do prosinca 2021. broj putovanja stranih brodova za kružna putovanja veći je za 182 putovanja, a ukupan broj dana boravka brodova veći je za 444 dana u odnosu na isto razdoblje 2020. U odnosu na 2019., broj putovanja stranih brodova za kružna putovanja manji je za 71,3%, broj dana boravka brodova manji je za 61,3%, dok je broj putnika na tim brodovima manji za 82,7%.

Tržište rada

Ponuda i potražnja

Ukupan **broj osiguranika** pri HZMO-u u siječnju 2022. je bio veći za 2,4% ili preko 37 tisuća osoba u odnosu na siječanj 2021., odnosno bilo je registrirano 1.568.927 osiguranika ukupno. Na razini cijele 2021. prosječan broj osiguranika bio veći za 2,2% ili preko 34 tisuća osoba u odnosu na isto razdoblje 2020. te 1,1% ili preko 16 tisuća osoba u odnosu na isto razdoblje 2019. (**Slika 4**). Najveće povećanje broja osiguranika u odnosu na isto razdoblje (siječanj-prosinac) 2020. zabilježeno je u djelatnosti građevinarstva (+5,3% ili + 6.351 osobu), nakon čega slijede djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (+5,1% ili + 4.660 osoba). Prema još uvijek privremenim [podacima](#) DZS-a, u prosincu 2021. broj ukupno zaposlenih u RH porastao je za 0,1% u odnosu na studeni, a u odnosu na isti mjesec prethodne godine za 1,5%. Prosječan **broj ukupno zaposlenih** u RH u 2021. iznosio je 1.554.398 a u odnosu na 2020. broj ukupno zaposlenih porastao je za 0,7%. Pridodajući ovome i službeni broj nezaposlenih, **registrirana stopa nezaposlenosti** na razini 2021. iznosila je 8,1%, 0,8 postotnih bodova manje u odnosu na 2020.

Slika 4 Kretanja na tržištu rada

Izvori: HZMO i HZZ; obrada: HUP.

Prema [podacima](#) HZZ-a, krajem prosinca 2021. godine u evidenciji je bilo registrirano 125.715 nezaposlenih osoba. **Broj nezaposlenih** u prosincu u odnosu na studeni povećan je za 0,01% ili 14 osoba, a u usporedbi s prosincem 2020. godine broj nezaposlenih smanjen je za 21,4% ili 34.130 osoba (**Slika 4**).

na razini cijele 2021. prosječan broj registriranih nezaposlenih iznosio je 136.816 osoba, što je smanjenje od 9,3% u odnosu na 2020. Početkom veljače (9. veljače), ta je [brojka](#) dosegla 129.758 registriranih nezaposlenih pri HZZ-u. Prema [objavi](#) Eurostata, u prosincu 2021. sezonski prilagođena **stopa nezaposlenosti** u europodručju iznosila je 7,0% i 6,4% u EU. U Hrvatskoj je bila jednaka 7,0%, što predstavlja blagi pad u odnosu na studeni. Istovremeno je, sezonski prilagođena, stopa nezaposlenosti mladih (do 25 godina) iznosila 14,9% u eurozoni i EU te 16,6% u Hrvatskoj.

OVI indeks, kojeg [objavljuje](#) Ekonomski institut, Zagreb, za siječanj pokazuje kako je **potražnja za radom** za 91% veća u odnosu na siječanj 2021. godine. Ipak, u objavi se naglašava kako treba imati na umu da je u siječnju prošle godine potražnja za radom bila potisnuta zbog ekonomskih i društvenih restrikcija uvedenih s ciljem suzbijanja pandemije. Kad se siječanjaska potražnja usporedi s pretpandemijskim periodima, potražnja za radom je za 27% i 28% viša nego u siječnju 2020. i 2019. godine. U 2021. godini OVI indeks je bio veći za 48% u odnosu na 2020. godinu te za 5,5% u odnosu na 2019. Prema [objavljenim](#) podacima, najtraženija zanimanja u 2021. godini bila su prodavač, kuhar, konobar, skladištar i vozač, dok je 46% oglasa za posao bilo vezano uz ugovore na određeno. Također, u 2021. godini, u 1,6% oglasa za posao spominje se mogućnost rada od kuće, što je značajan porast u odnosu na pretpandemijsku 2019. godinu kada je tek 0,1 posto oglasa bilo vezano za rad od kuće.

Prema podacima koje je [objavio](#) Eurostat, u trećem tromjesečju 2021. **stopa slobodnih radnih mjesta** u EU iznosila je 2,4% u trećem tromjesečju 2021. godine, u odnosu na 2,2% u prethodnom tromjesečju i 1,7% u trećem tromjesečju 2020. godine. Stopa je iznosila 2,4% u industriji i građevinarstvu te 2,7% u uslugama. U usporedbi s trećim tromjesečjem 2019., prije izbijanja COVID-19, stopa slobodnih radnih mjesta porasla je za 0,3 pb u EU. Među državama članicama za koje su dostupni usporedivi podaci, najveće stope slobodnih radnih mjesta u trećem tromjesečju 2021. zabilježene su u Češkoj (5,1%), Belgiji (4,7%) i Nizozemskoj (4,2%). Nasuprot tome, najniže stope zabilježene su u Grčkoj (0,7%), kao i u Bugarskoj i Španjolskoj (po 0,8%). U Hrvatskoj je u trećem tromjesečju 2021. stopa slobodnih radnih mjesta iznosila 1,7%.

U EU je **stopa zaposlenosti** za osobe u dobi od 20 do 64 godine iznosila 73,5% u trećem tromjesečju 2021., što predstavlja povećanje od 0,7 postotnih bodova (pb) u odnosu na drugo tromjesečje 2021., [objavio](#) je Eurostat. **Manjak na tržištu rada**, koji obuhvaća sve osobe koje imaju nezadovoljenu potrebu za zapošljavanjem i čija je jedna od glavnih komponenti nezaposlenost, iznosio je 12,9% proširene radne snage u dobi od 20 do 64 godine u trećem tromjesečju 2021., što je manje u odnosu na 13,7 % u drugom tromjesečju 2021. (-0,8 pb). Promjene u stopi zaposlenosti između drugog i trećeg tromjesečja 2021. varirale su u zemljama članicama EU. Zaposlenost je porasla u 24 države članice EU-a, ostala je stabilna u Bugarskoj i Hrvatskoj, a smanjena je jedino u Finskoj (-0,2 pb). Osim toga, između drugog i trećeg tromjesečja 2021. posao je našlo 3,8 milijuna nezaposlenih u EU (24,4% svih nezaposlenih u drugom tromjesečju 2021.). U tom razdoblju 8,0 milijuna (51,6%) ostalo je nezaposleno, a 3,7 milijuna nezaposlenih osoba (23,9%) je postalo ekonomski neaktivno, stoji u [objavi](#) Eurostata. Od svih zaposlenih u drugom tromjesečju 2021. 2,7 milijuna (1,4%) ostalo je nezaposleno u trećem tromjesečju 2021., a 5,5 milijuna (2,8%) je prešlo u ekonomsku neaktivnost.

DZS je dodatno [objavio](#) kako **usporedba podataka o nezaposlenima** dobivenih Anketom o radnoj snazi s podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ-a) i drugih statističkih praćenja temeljenih na administrativnim izvorima pokazuje da je u trećem tromjesečju 2021. stopa nezaposlenosti U Hrvatskoj prema podacima administrativnih evidencija (7,2%) bila viša od stope anketne nezaposlenosti (6,3%). Usporedba podataka pokazuje da je od ukupno 113 tisuća nezaposlenih prema Anketi o radnoj snazi, njih 73 tisuće ili 64,1% bilo prijavljeno službi za zapošljavanje, a preostalih 35,9% anketno nezaposlenih nije bilo zainteresirano za prijavu službi za zapošljavanje. Istodobno, od ukupno 124 tisuće registriranih u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje njih 51 tisuća ili 41,2% nije zadovoljilo međunarodne kriterije nezaposlenosti.

Plaće

Prosječna **mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenome** u pravnim osobama RH za studeni 2021. iznosila je 7.333 kune, što je nominalno više za 2,7%, a realno za 2,0% u odnosu na listopad 2021., dok je u odnosu na isti mjesec prethodne godine nominalno viša za 6,8%, a realno za 1,9%. Za razdoblje od siječnja do studenog 2021. prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenome u pravnim osobama RH iznosila je 7.115 kuna, što je u odnosu na isto razdoblje 2020. nominalno više za 5,5%, a realno za 3,1%. U [objavi](#) DZS-a stoji i kako je **medijalna neto plaća** za studeni 2021. iznosila 6.149 kuna.

U trećem tromjesečju 2021. **troškovi rada po satu** porasli su za 2,5% u eurozoni i za 2,9% u EU, u usporedbi s istim tromjesečjem prethodne godine, stoji u [objavi](#) Eurostata. U EU su u trećem tromjesečju 2021. u odnosu na isto tromjesečje prethodne godine najveća povećanja troškova satnice su zabilježile sljedeće djelatnosti: informacije i komunikacija' (+4,4%), rudarstvo (+3,9%) i trgovina (+3,4%). U Hrvatskoj su u istom razdoblju troškovi rada po satu porasli za 4,3%.

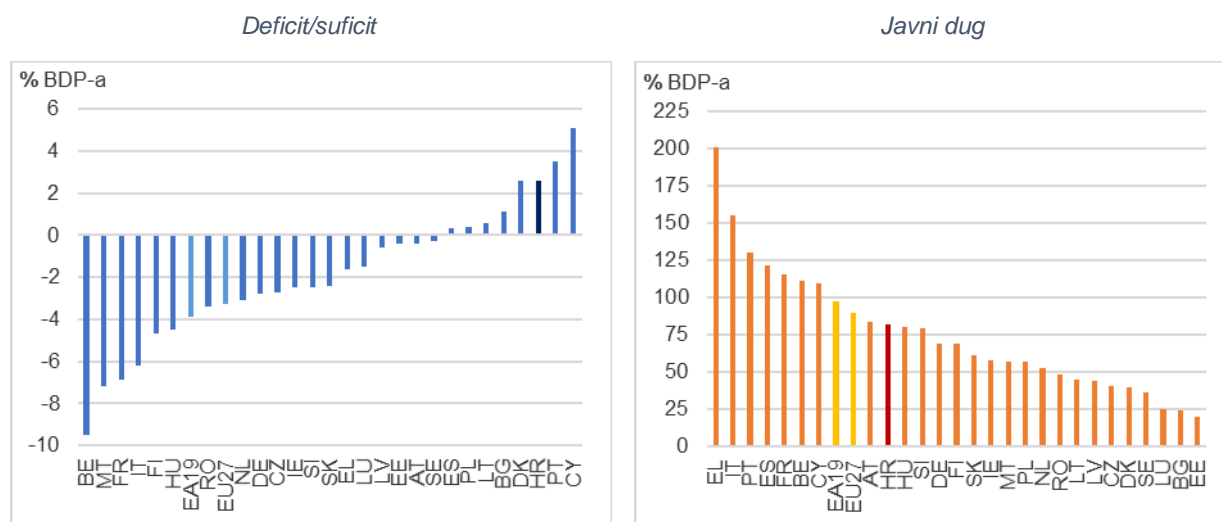
Eurostat je [objavio](#) kako od 1. siječnja 2022. 21 od 27 država članica EU ima **nacionalne minimalne plaće**, s time da su Danska, Italija, Cipar, Austrija, Finska i Švedska iznimke u ovom slučaju. Na temelju njihove razine u eurima, tih 21 država članica može se podijeliti u tri glavne skupine, s time da Hrvatska (624 €) spada u skupinu 13 država članica, koje se nalaze na istoku i jugu EU, a koje su imale su minimalne plaće (prije odbitka poreza i doprinosa za socijalno osiguranje) ispod 1.000 € mjesečno. Za usporedbu, savezna minimalna plaća u Sjedinjenim Državama iznosila je 1.110 eura u siječnju 2022. Kada se iznos minimalne plaće korigira za razinu cijena, odnosno kada se izrazi prema standardu kupovne moći (SKM), minimalne plaće kretale su se od 604 SKM mjesečno u Bugarskoj do 1.707 SKM u Luksemburgu, što znači da je najviša minimalna plaća bila gotovo 3 puta viša od najniže (bez prilagodbe za razinu cijena 7 puta više). Na temelju toga moguće je razlikovati dvije glavne skupine: skupinu 1 s nacionalnom minimalnom plaćom iznad 1.000 SKM i skupinu 2 s nacionalnom minimalnom plaćom ispod 1.000 SKM. U skupini 1 su Luksemburg, Njemačka, Nizozemska, Belgija, Francuska, Irska, Slovenija, Španjolska, Poljska i Litva. Njihove nacionalne minimalne plaće kretale su se od 1.038 SKM u Litvi do 1.707 SKM u Luksemburgu. U skupini 2 su Rumunjska, Portugal, Malta, Hrvatska, Grčka, Mađarska, Češka, Estonija, Slovačka, Latvija i Bugarska. Nacionalne minimalne plaće za ovu skupinu kretale su se od 604 SKM u Bugarskoj do SKM u Rumunjskoj (828 SKM u Hrvatskoj). SAD u ovom slučaju pripadaju skupini 2 (SKM 920).

Javne financije

Eurostat je [objavio](#) kako je u trećem tromjesečju 2021. Hrvatska ostvarila **suficit proračuna opće države u odnosu na BDP** u iznosu od 2,6% (**Slika 5**), u odnosu na deficit iz prethodnog tromjesečja (-4,6%). Sezonski prilagođeni omjer deficita opće države u odnosu na BDP iznosio je -4,0% u eurozoni i -3,7% u EU u trećem tromjesečju 2021. (neprilagođen za sezonsku komponentu iznosi: -3,9% u europodručju i -3,3% u EU). Istovremeno je [objavljeno](#) kako je **omjer državnog duga i BDP-a** u eurozoni u trećem tromjesečju i dalje bio ispod 100% - omjer je iznosio 97,7%, u usporedbi sa 98,3% na kraju drugog tromjesečja. U EU se omjer smanjio s 90,2% na 90,1%. U usporedbi s trećim tromjesečjem 2020., udio državnog duga u BDP-u porastao je i u eurozoni (s 96,6% na 97,7%) i u EU (s 89,2% to 90,1%). Kao što je već prethodno [objavila](#) HNB, omjer javnog duga i BDP-a u trećem tromjesečju u 2021. u Hrvatskoj je pao s 86,1% na 82,4% (**Slika 5**). U odnosu na prethodno tromjesečje za unutarnji dug bilježi se rast od 6,3 milijarde kuna (ili 2,9%), a za inozemni dug pad od 2,5 milijardi kuna (ili 2,1%). Na kraju rujna 2021. godine najveći udio u tom dugu imaju obveznice (64,3%), drugi su po važnosti dugoročni krediti (29,5%), a posljednji su kratkoročni krediti, vrijednosnice i depoziti (zajedno 6,2%).

Eurostat je [objavio](#) i kako je u trećem tromjesečju 2021. financiranje deficita (3,9% BDP-a), objasnilo glavni dio **promjene duga** (4,0% tromjesečnog BDP-a). Istodobno, učinci neto stjecanja financijske imovine (1,9% BDP-a), posebice zbog velikog povećanja depozita, neutralizirani su učincima neto preuzimanja obveza koje nisu uključene u maastrichtški dug (-0,9% od BDP), kao i drugim prilagodbama koje uglavnom uključuju revalorizacije i odstupanja (-0,8% BDP-a).

Slika 5 Deficit i dug konsolidirane opće države u EU u trećem tromjesečju 2021. (% BDP-a)

Izvor: Eurostat; obrada: HUP.

Osim toga, [objavljeno](#) je i kako je najčešći oblik potencijalnih obveza (engl. contingent liabilities) u državama članicama EU državna jamstva za obveze, a povremeno i za imovinu trećih strana. U 2020. godini došlo je do značajnog povećanja jamstava koja se daju u EU, zbog novih programa **državnih jamstava** u kontekstu pandemije COVID-19. Najviša ukupna stopa državnih jamstava zabilježena je u Finskoj (27,1% BDP-a), ispred Danske (19,8%), Austrije (19,1%), Njemačke (17,5%) i Francuske (17,1%). Slovačka je bila zemlja s najnižom razinom državnih jamstava (0,1%). Stope manje od 1% BDP-a također su zabilježene u Bugarskoj, Irskoj i Češkoj. Razina **obveza javnih poduzeća** klasificiranih izvan opće države u 2020. uvelike se razlikovala u zemljama članicama EU. Značajan iznos obveza zabilježen je u Grčkoj (170,6% BDP-a), ispred Njemačke (100,7%), Nizozemske (88,9%) Luksemburga (76,7%) i Italije (65%). Nasuprot tome, mali iznosi obveza javnih poduzeća zabilježeni su u Slovačkoj (5,8%), a slijede Rumunjska (7,7%), Litva (9%), Mađarska (9,1%) i Hrvatska (10,3%). Cipar je 2020. ostao zemlja s najvećim udjelom neprihodujućih zajmova (imovine) opće države, s 28,3% BDP-a, što je daleko veći udio u usporedbi s drugim državama članicama EU. To je bilo zbog velike transakcije u 2018., u kojoj su neprihodujući (engl. non-performing) zajmovi ciparske javne financijske korporacije (klasificirane izvan države) prebačeni na državu. Udio veći od 1% BDP-a zabilježile su još tri države članice EU: Slovenija (2,2%), Portugal (1,5%) i Hrvatska (1,4%). Za Cipar, Sloveniju i Portugal, većina **neprihodujućih zajmova** odnosi se na zajmove financijskih 'obrambenih' struktura. U slučaju Hrvatske, brojka se uglavnom odnosi na zajmove nacionalne razvojne banke (klasificirane unutar opće države).

Ministarstvo financija (MFIN) [izdalo](#) je 18. siječnja 2022. 1,7 milijardi kuna **trezorskih zapisa**, što je gotovo identično iznosu na dospelju. Nakon izdanja navedenih trezorskih zapisa saldo upisanih trezorskih smanjuje se za 1 milijun kuna, odnosno sa 13,681 milijardi na 13,680 milijardi kuna. 8. veljače 2022. [izdano](#) je 1,761 milijardi kunskih trezorskih zapisa, uz istovremeno dospelje od 1 855 milijardi kuna. Nakon izdanja navedenih trezorskih zapisa saldo upisanih trezorskih smanjuje se za 94 milijuna kuna, odnosno sa 13,680 milijardi na 13,586 milijardi kuna. Osim toga, 1. veljače 2022., RH, zastupana po Ministarstvu financija, [realizirala](#) je na domaćem tržištu kapitala **izdanje obveznica** dospelja 2030. godine (ISIN HRRHMFO302E0) u nominalnom iznosu od 1 milijardi eura uz valutnu klauzulu. Novo izdanje Obveznica realizirano je uz prinos do dospelja od 1,390% te godišnju kamatnu stopu od 1,250%. U objavi Ministarstva financija navodi se kako će sredstva prikupljena ovim izdanjem obveznica bit upotrijebljena primarno za refinanciranje obveza u dospelju (po obveznicama u nominalnom iznosu od 500 mil. eura uz valutnu klauzulu dospelja 5. veljače 2022. i obveznicama u nominalnom iznosu od 3 mlrd. kuna dospelja 7. veljače 2022.), te za financiranje općih potreba državnog proračuna.

Monetarna kretanja, tečaj i cijene

Monetarna kretanja i tečaj

Prema [informacijama](#) iz HNB-a, **ukupni plasmani** monetarnih institucija domaćim sektorima (osim središnje države) iznosili su 245,8 milijardi kuna krajem prosinca 2021., što je za 2,8 milijardi kuna ili 1,1% (na osnovi transakcija) više nego na kraju studenoga. Na godišnjoj razini rast ukupnih plasmana iznosio je 3,9%, jednako koliko i na kraju 2020. godine. Promatrano po sektorima, u 2021. najviše su rasli **kreditni stanovništvo** (6,1 milijarda kuna), pri čemu se njihova stopa rasta više nego udvostručila, s 2,1% na kraju 2020. na 4,5% na kraju 2021. Krediti nefinancijskim poduzećima, uz porast od 0,8 milijardi kuna tijekom 2021., usporili su rast na godišnjoj razini sa 6,0% u 2020. na 1,0% u 2021. (stopa rasta u 2020. povišena je jer su nefinancijska poduzeća refinancirala inozemni dug zaduživanjem kod domaćih kreditnih institucija). Istodobno su obveznice nefinancijskih poduzeća zabilježile rast od 58,7% pa su ukupni plasmani poduzećima porasli za 2,3%, što je razvidno manje u odnosu na 2020. godinu kada su zabilježili rast od 5,6%. S druge strane, rast **ukupnih likvidnih sredstava (M4)** ubrzao se tijekom 2021., pri čemu se neto inozemna aktiva (NIA) snažno povećala, a rast neto domaće aktive (NDA) uvelike se usporio. Naime, u odnosu na kraj 2020. godine, rast ukupnih likvidnih sredstava u 2021. ubrzao se na 10,4%, s 9,1%. Godišnji rast **novčane mase (M1)** također se ubrzao i nalazi se na vrlo visokoj razini (18,0% u 2021., a 17,0% u 2020.). Ostvareno je i ubrzavanje stope rasta kvazinovca s 3,6% na 4,4% na godišnjoj razini, čemu je najviše pridonio rast deviznih depozita kućanstava i poduzeća.

HNB je [objavila](#) i kako je na **tekućem i kapitalnom računu platne bilance** u trećem tromjesečju 2021. ostvaren višak od 4,7 milijardi eura, što je za 2,5 milijarde eura više nego u istom razdoblju 2020. godine, ponajprije zbog snažnog rasta prihoda od turizma. Promatraju li se posljednja četiri tromjesečja, višak na tekućem i kapitalnom računu u razdoblju do kraja rujna 2021. iznosio je 6,0% BDP-a, što je za 3,9 postotnih bodova više nego u cijeloj 2020. godini. U skladu s izrazitim rastom viška na tekućem i kapitalnom računu, na financijskom računu platne bilance zabilježen je primjetan neto odljev kapitala. Pritom se **omjer stanja bruto inozemnog duga i BDP-a** poboljšao s 84,5% na kraju lipnja na 79,4% na kraju rujna 2021. zbog blagog smanjenja dužničkih obveza domaćih sektora i rasta nominalnog BDP-a. Istodobno je poboljšanje stanja neto međunarodnih ulaganja bilo još izraženije, s -46,6% BDP-a na kraju drugog na -35,5% BDP-a na kraju trećeg tromjesečja 2021. godine, što je ponajprije rezultat sezonskog poboljšanja neto inozemne pozicije kreditnih institucija.

Eurostat je, pak, [objavio](#), kako je u trećem tromjesečju 2021. sezonski prilagođen **tekući račun platne bilance EU** zabilježio suficit od 72,1 milijardu eura (2,0% BDP-a), što je pad u odnosu na suficit od 103,1 milijarde eura (2,9% BDP-a) u drugom tromjesečju 2021. i u odnosu na suficit od 88,1 milijardu eura (2,6% BDP-a) u trećem tromjesečju 2020. Na temelju nedesezoniranih podataka, **izravna ulaganja EU** porasla su u trećem tromjesečju 2021. za 28,3 milijarde eura, dok su obveze izravnih ulaganja smanjene za 73,5 milijardi eura. Kao rezultat toga, EU je bila neto izravni ulagač u trećem tromjesečju 2021. za 101,8 milijardu eura. Portfeljska ulaganja zabilježila su neto odljev od 12,8 milijardi eura, a ostala ulaganja neto priljev od 210,0 milijardi eura. Hrvatska je prema tim podacima u trećem tromjesečju 2021. zabilježila suficit tekućeg računa platne bilance u iznosu od 4,4 milijarde eura (u drugom tromjesečju deficit u iznosu -0,8 milijardi eura).

Na kraju trećeg tromjesečja 2021. **financijska imovina hrvatskoga gospodarstva** iznosila je 2.718 milijardi kuna, što je povećanje od 89,1 milijardi kuna u tom tromjesečju i 211,9 milijardi kuna u razdoblju od godine dana, [objavila](#) je HNB. Istodobno su **financijske obveze hrvatskoga gospodarstva** iznosile 2.864 milijarde kuna, a povećale su se za 53,3 milijarde kuna u tromjesečju odnosno za 182,4 milijarde kuna u razdoblju od godine dana. U odnosu na BDP financijska imovina hrvatskoga gospodarstva na kraju trećeg tromjesečja 2021. iznosila je 650% godišnjeg BDP-a, što je smanjenje od 14,4 postotnih bodova u tom tromjesečju i smanjenje od 1,0 pb u razdoblju od godinu dana. Financijske obveze hrvatskoga gospodarstva smanjile su se za 25,4 pb u tromjesečju i za 11,7 pb u godinu dana, te su na kraju trećeg

tromjesečja 2021. dosegnule razinu od 685% godišnjeg BDP-a. Na kraju trećeg tromjesečja 2021. ukupna **financijska imovina nefinancijskih poduzeća** iznosila je 767 milijardi kuna, tj. 2,1% više nego na kraju prethodnog tromjesečja. **Financijske obveze nefinancijskih poduzeća** iznosile su 1.151 milijardu kuna, što je pad od 0,2% u odnosu na kraj prethodnog tromjesečja. Rezultat takvih kretanja bilo je povećanje financijske netovrijednosti sektora nefinancijskih poduzeća na –384 milijarde kuna, a to je za 4,7% više nego na kraju prethodnog tromjesečja. Na sjednici Savjeta HNB-a, održanoj krajem siječnja, [priopćeno](#) je kako su u prvih devet mjeseci 2021. kreditne institucije iskazale su tekuću dobit u iznosu od 4,0 milijarde kuna, što je za 1,5 milijarda kuna (59,3%) više u usporedbi s istim razdobljem prošle godine. Na porast dobiti najviše je utjecala zamjetno niža razina troškova umanjenja vrijednosti za kreditne gubitke, a u manjoj mjeri i povećanje neto prihoda iz poslovanja.

Cijene

Prema posljednjoj [objavi](#) DZS-a, **inflacija** u Hrvatskoj, mjerena **indeksom potrošačkih cijena**, u prosincu je bila viša za 5,5% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Najveći porast na godišnjoj razini zabilježen je kod cijena prijevoza (+11,4%) te hrane i bezalkoholnih pića (+7,9%). Promatrano prema posebnim skupinama, cijene energije su u prosincu bile više za 11,0% u odnosu na prosinac 2020., dobara 6,7% a usluga 1,7%. Na razini cijele 2021. godišnja stopa inflacije u Hrvatskoj iznosila je 2,6%. Pritom su, promatrano po glavnim skupinama prema namjeni potrošnje, u razdoblju siječanj-prosinac 2021. u odnosu na isto razdoblje 2020. najviše porasle cijene prijevoza (+8,2%) i cijene alkoholnih pića i duhana (+5,9%). Promatrano po posebnim skupinama, cijene dobara porasle su 2,8%, cijene usluga 1,7%, a cijene energije 7,2%.

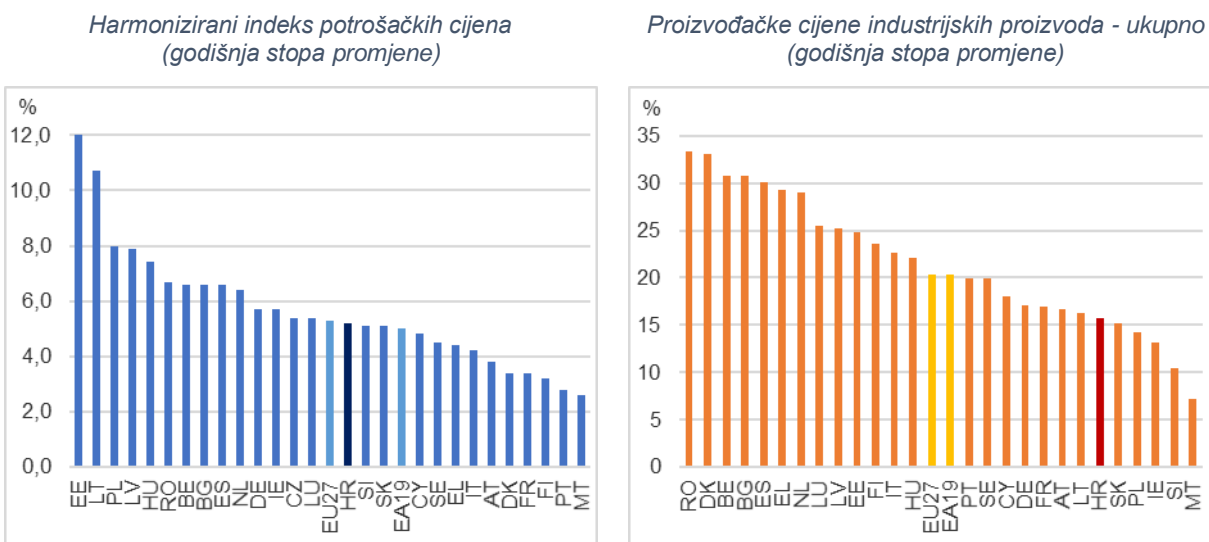
Eurostat je, pak, [objavio](#) kako je godišnja stopa inflacije, prema **harmoniziranom indeksu potrošačkih cijena**, u EU u prosincu iznosila 5,3%, a u europodručju 5,0%. U prosincu je najveći doprinos godišnjoj stopi inflacije u EU došao od cijene energije i cijene usluga. U Hrvatskoj je godišnja stopa inflacije, mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena, u prosincu 2021. iznosila 5,2% (**Slika 6**). Najniže godišnje stope zabilježene su na Malti (2,6%), u Portugalu (2,8%) i Finskoj (3,2%). Najviša godišnja stope su zabilježene u Estoniji (12,0%), Litvi (10,7%) i Poljskoj (8,0%).

Prema [brzoj procjeni](#) Eurostata, očekuje se da će godišnja inflacija u europodručju u siječnju 2022. iznositi 5,1%. Najnovije **prognoze za stopu inflacije** u Hrvatskoj u ovoj godini se kreću od 2,2% (Komisija i wiw), preko 2,4% (VRH i HNB), do 3,6% (RBA), odnosno očekuje se ubrzavanje rasta cijena u odnosu na 2021. U [govoru](#) u Europskom parlamentu, 7. veljače, predsjednica ECB-a, Christine Lagarde, naglasila je kako će inflacija vjerojatno ostati visoka u bliskoj budućnosti. Cijene energije i dalje su glavni razlog povišene stope inflacije. Cijene hrane također su porasle, zbog sezonskih čimbenika, povišenih troškova prijevoza i viših cijena gnojiva. Uz to, poskupljenja su postala sve raširenija, pri čemu su cijene velikog broja roba i usluga značajno porasle. Ipak, očekuje se vraćanje inflacije na 2% do 2023. godine i da će nakon toga ostati blizu ove razine; a tržišni pokazatelji stabiliziraju se oko razina nešto ispod 2%. Čvrsto usidrenje dugoročnih inflatornih očekivanja u eurozoni ohrabrujući je razvoj događaja nakon dugog razdoblja kada su ona bila ugušena.

U [priopćenju](#) Europske središnje banke (ECB) na početku veljače stoji kako je Upravno vijeće potvrdilo odluke donesene na sjednici o monetarnoj politici u prosincu prošle godine. Između ostalog, navodi se kako Upravno vijeće očekuje da će **ključne kamatne stope ECB-a** ostati na sadašnjoj ili nižoj razini sve dok inflacija ne dosegne 2% znatno prije kraja projekcijskog horizonta i trajno do kraja projekcijskog horizonta, te ocjenjuje da je ostvareni napredak u temeljnoj inflaciji dovoljno uznapredovao da bude u skladu sa stabilizacijom stope inflacije na 2% u srednjem roku. To također može značiti prijelazno razdoblje u kojem je inflacija donekle iznad cilja. U skladu s postupnim smanjenjem kupnje imovine i kako bi se osiguralo da monetarna politika ostane u skladu sa stabilizacijom inflacije na ciljanoj vrijednosti Upravnog vijeća u srednjoročnom razdoblju, mjesečna neto kupnja u okviru APP-a (Asset purchase programme) iznositi će 40 milijardi eura u drugom tromjesečju 2022. i 30 milijardi eura u trećem tromjesečju.

DZS je [objavio](#) i podatke za **proizvođačke cijene industrijskih proizvoda** koje su u prosincu 2021. u usporedbi sa studenim 2021. za industriju ukupno bile više su za 0,4%, a u odnosu na prosinac 2020. za 16,0%. Ako isključimo energiju, tada su u prosincu 2021. u usporedbi sa studenim 2021. više za 0,6%, a u usporedbi s prosincem 2020. za 4,9%. Prema [procjenama](#) Eurostata, cijene industrijskih proizvođača za industriju ukupno porasle su u prosincu za 20,4% i u eurozoni i u EU u odnosu na isti mjesec 2020. te za 2,0% u odnosu na studeni. U Hrvatskoj su prosincu rasle 0,4% na mjesečnoj i 15,8% na godišnjoj razini (**Slika 6**). Ako gledamo samo domaće tržište, rast cijena je bio još izraženiji: 26,2% na godišnjoj i 2,9% na mjesečnoj razini u EU te 19,7% i 0,8% u Hrvatskoj. Također, [objavljeni](#) su i podaci o **proizvođačkim cijenama građevnog materijala** na domaćem tržištu u prosincu 2021. koje su u odnosu na prosinac 2020. više za 5,2%, a u odnosu na prethodni mjesec za 0,1%.

Slika 6 Kretanje cijena u EU u prosincu 2021.

Napomena: Češka isključena iz prikaza za proizvođačke cijene (nisu dostupni podaci za prosinac).
Izvor: Eurostat; obrada: HUP.

Prema posljednjim [podacima](#) DZS-a, cijene stambenih objekata, mjerene **indeksom cijena stambenih objekata**, u trećem tromjesečju 2021. u odnosu na drugo tromjesečje 2021. u prosjeku su više za 1,7%. U odnosu na treće tromjesečje 2020. (na godišnjoj razini) u prosjeku su više za 9,0%. Cijene stambenih objekata u odnosu na treće tromjesečje 2020. (na godišnjoj razini) u prosjeku su za Grad Zagreb više za 9,6%, za Jadran za 8,9% i za Ostalo za 8,2%. Eurostat je, pak, [objavio](#) kako su u trećem tromjesečju 2021. cijene stambenih objekata, mjerene indeksom cijena stambenih objekata, porasle za 8,8% u europodručju i za 9,2% u EU u usporedbi s istim tromjesečjem prethodne godine. Osim toga, [objavljeno](#) je i kao su **najamnine** i cijene stambenih objekata u EU nastavile su sa stalnim rastom u trećem tromjesečju 2021. i porasle su za 1,2%, odnosno 7,9% u odnosu na treće tromjesečje 2020. U razdoblju od 2010. do trećeg tromjesečja 2021. najamnine su porasle za 16%, a cijene stambenih objekata za 39%.

Inače, Eurostat je [objavio](#) i kako je u 2020. godini 70% stanovništva u EU živjelo je u kućanstvu koje posjeduje nekretninu u kojoj živi, dok je preostalih 30% živjelo u iznajmljenim stanovima. Najveći **udjeli vlasništva stambenih objekata** zabilježeni su u Rumunjskoj, gdje je 96% stanovništva živjelo u kućanstvu koje posjeduje nekretninu u kojoj živi, a slijede Slovačka (92%), Mađarska i Hrvatska (po 91%). Osim u Njemačkoj, u svim državama članicama vlasništvo je češći oblik. U slučaju Njemačke, polovica stanovništva živjela je u kućanstvu koje posjeduje nekretninu u kojoj živi, a druga polovica u iznajmljenom domu. Udjeli vlasništva stambenih objekata su također niski i u Austriji (55%) i Danskoj (59%).

Poslovne statistike

Fina je nastavila s objavama **analiza na temelju financijskih izvještaja za 2020.** Tako su na razini RH za 2020. godinu dostupni [podaci](#) za ukupno 159.153 poslovnih subjekata, među kojima su **poduzetnici, proračuni i proračunski korisnici te neprofitne organizacije.** Kod navedenog broja subjekata bilo je ukupno 1.286.546 zaposlenih, što je udio od 44,8% u ukupnom broju radno sposobnog stanovništva u dobi od 15 do 64 godine, a koji je prema procjeni DZS-a bio 2.873.828. Od 1.286.546 zaposlenih, 73,7% je zaposleno kod poduzetnika, 24,3% je zaposleno kod proračuna i proračunskih korisnika, a preostalih 2% je zaposleno kod neprofitnih organizacija.

[Objavljeno](#) je i kako se u **djelatnosti proizvodnje kakao, čokoladnih i bombonskih proizvoda** u razdoblju od 2016. do 2020. godine broj poduzetnika povećao za 16,7%, a broj zaposlenih smanjio za 4,6%. Ukupni prihodi smanjeni su za 4,7%, dobit razdoblja povećana za 41,5%, a gubitak razdoblja smanjen za 45,4%. Nadalje, prema [podacima](#) iz obrađenih godišnjih financijskih izvještaja, u 2020. godini, u području djelatnosti H – Prijevoz i skladištenje, poslovalo je ukupno 6.511 poduzetnika, od čega je njih 4.800, kao pretežitu djelatnost, registriralo djelatnost kopnenog prijevoza i cjevovodnog transporta (NKD 49). Kod poduzetnika u području djelatnosti prijevoza i skladištenja, u 2020. godini bilo je 69.323 zaposlenih, od kojih je 36.564 (52,7%) bilo zaposleno u odjeljku **djelatnosti kopnenog prijevoza i cjevovodnog transporta** (NKD 49) i predstavlja porast broja zaposlenih od 2,1%, u odnosu na 2019. godinu. Poduzetnici u djelatnosti kopnenog prijevoza i cjevovodnog transporta (NKD 49) u 2020. godini ostvarili su neto dobit u iznosu od 633,6 milijuna kuna (povećanje od 47,1%), dok je na razini djelatnosti prijevoza i skladištenja iskazan neto gubitak, i to u iznosu od 104,7 milijuna kuna.

Prema [analizi](#) Fine, poduzetnici **Bjelovarsko-bilogorske županije**, njih 2.260, u 2020. godini imali su 15.199 zaposlenih, što je u odnosu na 2019. godinu povećanje broja zaposlenih za 140 ili 0,9%. Osim toga, ostvarili su ukupne prihode u iznosu od 8,2 milijarde kuna (-0,1%), ukupne rashode od 7,9 milijardi kuna (-0,9%), dobit razdoblja u iznosu od 366 milijuna kuna (+22,1%), gubitak razdoblja od 178,1 milijun kuna (+1,9%) te neto dobit od 188 milijuna kuna, što je u odnosu na 2019. godinu, kada je neto dobit iznosila 125,2 milijuna kuna, više za 50,2%. Poduzetnici **Velike Gorice**, njih 1.820, u 2020. godini imali su 12.775 zaposlenih, što je u odnosu na 2019. godinu povećanje broja zaposlenih za 150 ili 1,2%, [objavila](#) je Fina. U razdoblju od 2011. do 2020. godine, poduzetnici Velike Gorice ukupne su prihode povećali za 42,2%, s ostvarenih 9,3 milijarde kuna u 2011. godini, na 13,2 milijarde kuna u 2020. godini. U **Virovitici** u 2020. godini, prema broju obrađenih godišnjih financijskih izvještaja, poslovalo je 472 poduzetnika koji su imali 3.790 zaposlenih. To je, u odnosu na prethodnu godinu, povećanje broja zaposlenih kod poduzetnika za 6,2%, stoji u [objavi](#) Fine. U 2020. godini poduzetnici Virovitice ostvarili su 1,7 milijardi kuna ukupnih prihoda, što je u odnosu na 2019. godinu pad od 2% i ukupne rashode od 1,6 milijardi kuna, što je pad od 3,8%.

Fina je povodom dana grada Dubrovnika, 3. veljače, kreirala i kratki [pregled](#) poslovanja 2.336 poduzetnika s 10.699 zaposlenih, koliko ih je u 2020. godini imalo sjedište u **Dubrovniku**. Tako se u razdoblju od 2016. do 2020. godine broj poduzetnika čije je sjedište u Dubrovniku povećao s 2.006 na 2.336, što je povećanje broja poduzetnika za 330, ili 16,5%. Kroz navedeno razdoblje, broj zaposlenih se smanjio za 322 zaposlena ili 2,9% (s 11.021 zaposlenih u 2016. godini, na 10.699 zaposlenih u 2020.). Ukupni prihodi koje su ostvarili poduzetnici sa sjedištem u Dubrovniku bili su najveći 2019. godine i iznosili su 8 milijardi kuna. Najveća dobit razdoblja ostvarena je u 2018. godini, u iznosu od 753,7 milijuna kuna, a najveći gubitak razdoblja iskazan je 2020. godine, u iznosu od 812,2 milijuna kuna.

Zbog **neizvršenih osnova za plaćanje**, 31. prosinca 2021. godine, u Očevidniku redosljeda osnova za plaćanje evidentirano je 15.440 poslovnih subjekata, što je za 120 poslovnih subjekata ili 0,8% manje u odnosu na studeni 2021. godine i 9 poslovnih subjekata ili 0,1% više u odnosu na prosinac 2020. godine, [priopćila](#) je Fina. Ukupan iznos neizvršenih osnova za plaćanje poslovnih subjekata, evidentiran u Očevidniku o redosljedu osnova za plaćanje, iznosio je 4,2 milijarde kuna (glavnica), što je za 0,7 milijuna kuna (0,02%) manje u odnosu na studeni 2021. godine, a 720,5 milijuna kuna (14,7%) manje u odnosu na prosinac 2020.

Prema [podacima](#) Eurostata, 22% poduzeća u EU imalo je imalo je uslugu **e-trgovine** u 2020. godini, dok ih je 19% izvijestilo da je njihova internetska prodaja dosegla najmanje 1% njihovog ukupnog prometa, što je porast od 1 postotni bod (pb) u usporedbi s 2019. i 6 pb u odnosu na 13% u 2010. Stalni rast upotrebe e-trgovine u mnogim zemljama pojačan je pandemijom koronavirusa i ograničenjima kretanja, što je dovelo i do povećanog interesa kupaca i poduzeća za online prodaju. Danska je zabilježila najveći udio poduzeća koja prodaju *online* (e-trgovina od najmanje 1% njihovog ukupnog prometa) među državama članicama EU s 38%, što je isti udio kao i prethodne godine. Irska i Švedska zauzele su drugo mjesto sa po 34% (Hrvatska: 30%). Tijekom 2021. velika većina (94%) poduzeća u EU s najmanje 10 zaposlenih (i samozaposlenih) osoba koristila je fiksnu širokopojasnu vezu za pristup Internetu, [objavio](#) je Eurostat. Većina poduzeća iz EU također je bila prisutna na Internetu: 78% imalo je web-stranicu, 59% koristilo je društvene medije, a 22% je imalo prodaju putem e-trgovine (2020.). **Korištenje digitalnih tehnologija u poduzećima** ima potencijal poboljšanja usluga i proizvoda, kao i povećanja konkurentnosti.

U 2020. godini 19% svih poduzeća s najmanje 10 zaposlenih (i samozaposlenih) osoba u EU zapošljavalo je ICT stručnjake, [objavio](#) je Eurostat. Među državama članicama EU, udjeli **poduzeća koja zapošljavaju ICT stručnjake** bili su najveći u Belgiji i Irskoj (po 30%), a slijede Danska, Mađarska i Malta (po 29%). S druge strane, udjeli poduzeća koja zapošljavaju ICT stručnjake bili su najniži u Italiji (13%), Rumunjskoj, Litvi i Bugarskoj (po 16%); u Hrvatskoj 19%. Dok je više od tri četvrtine velikih poduzeća u EU zapošljavalo ICT stručnjake (76%), oni su bili zaposleni u manje od polovice srednjih poduzeća (42%) i u manje od petine malih poduzeća (14%). Nadalje, najveći udio poduzeća koja zapošljavaju ICT stručnjake bio je u informacijskim i komunikacijskim djelatnostima (72% poduzeća), stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (30%) te sektoru električne energije, plina, pare, klimatizacije i vodoopskrbe (26%). S druge strane, najmanji udio poduzeća koja zapošljavaju ICT stručnjake bio je u građevinarstvu (8%), smještajnim djelatnostima i sektoru trgovine na malo (po 12%).

Eurostat je [objavio](#) i kako se udio **poslovne dobiti** u eurozoni u trećem tromjesečju 2021. smanjio s 41,4% na 40,4%. Stopa **poslovnih ulaganja** u eurozoni smanjila se na 23,0%, u usporedbi s 23,6% u drugom tromjesečju 2021. Vrhunci stope ulaganja nefinancijskih poduzeća zabilježeni u 2. tromjesečju 2015., 2. tromjesečju 2017., 2. tromjesečju 2019., 4. tromjesečju 2019. i 1. tromjesečju 2019. odnose se na veliki uvoz proizvoda intelektualnog vlasništva koji odražava učinke globalizacije.

Ostalo

Stanovništvo i kućanstva

U publikaciji DZS-a, „**Prirodno kretanje stanovništva u 2020.**“ je, između ostalog, [objavljeno](#) kako je u 2020. ukupno rođeno 35.845 živorođene djece., od čega 51,3% muške i 48,7% ženske djece. **Stopa nataliteta** (živorođeni na 1.000 stanovnika) u 2020. iznosila je 8,9, dok je stopa totalnog fertiliteta iznosila 1,48, što je znatno ispod razine jednostavne reprodukcije (2,1). U 2020. umrle su 57.023 osobe (49,3% muškaraca i 50,7% žena), što je za 10,1% više nego u prethodnoj godini. **Stopa mortaliteta** (umrli na 1.000 stanovnika) u 2020. iznosila je 14,1. **Stopa prirodnog prirasta** u 2020. bila je negativna i iznosila je -5,2, a vitalni indeks (živorođeni na 100 umrlih) iznosio je 62,9.

Prema [prvim rezultatima Popisa stanovništva, kućanstava i stanova 2021.](#) ukupan broj stanovnika u 2021. iznosio je 3.888.529, ukupan broj kućanstava 1.438.423, a ukupan broj stambenih jedinica 2.350.444. U odnosu na *Popis* iz 2011., ukupan broj stanovnika manji je za 9,25% a broj kućanstava za 5,31%, dok je broj stambenih jedinica veći za 4,61%. Prema [objavi](#) DZS-a, od 2011. do 2021. ukupan broj stanovnika smanjio se više od 10% u 12 županija, broj kućanstava smanjio se više od 10% u 5 županija, a broj stambenih jedinica povećao se više od 10% u 4 županije.

Stopa štednje kućanstava u eurozoni iznosila je 15,0% u trećem tromjesečju 2021., u usporedbi s 19,0% u drugom tromjesečju 2021. To je najniža vrijednost od izbijanja pandemije COVID-19 u prvom tromjesečju 2020., iako je još uvijek veća od bilo koje vrijednosti od početka vremenske serije do izbijanja pandemije

(od 1999. do 2019.), stoji u [objavi](#) Eurostata. Smanjenje stope štednje kućanstava u eurozoni objašnjava se povećanjem potrošnje za 5,8%, dok je bruto raspoloživi dohodak kućanstava rastao po nižoj stopi, za 0,8%. Istodobno je **stopa ulaganja kućanstava** u eurozoni porasla s 9,4% na 9,6%, što je najveća vrijednost od drugog tromjesečja 2009. godine.

U trećem tromjesečju 2021. **realna potrošnja kućanstava po stanovniku** porasla je za 4,1% u EU, nakon povećanje, za 3,4%, u prethodnom tromjesečju. Prema [objavi](#) Eurostata, realni dohodak kućanstava po stanovniku blago je porastao u trećem tromjesečju 2021. za 0,9%, nakon povećanja od 0,5% u drugom tromjesečju 2021. U istom razdoblju stopa štednje smanjena je za 4,0 postotna boda (pb) u usporedbi s prethodnim tromjesečjem u eurozoni, a u EU se smanjila za 3,3 pb. **Stopa štednje kućanstava** smanjila se u dvanaest od petnaest država članica za koje su dostupni podaci za treće tromjesečje 2021.

Potrošnja kućanstava u EU smanjena je za rekordnih 8% u 2020. u usporedbi s 2019., [objavio](#) je Eurostat. Ovo predstavlja najveće godišnje smanjenje zabilježeno od početka praćenja vremenske serije i posljedica je učinaka pandemije COVID-19. Uspoređujući 2019. s 2020., najveći pad bilježi Malta (oko -22%), a slijede Hrvatska, Španjolska i Grčka (sve oko -16%). S druge strane, najmanji pad zabilježen je u Slovačkoj i Danskoj (obje oko -2%), a slijede Litva i Poljska (obje oko -3%). U 2020. godini stanovanje, voda, struja, plin i druga goriva predstavljali su više od četvrtine (25,7%) izdataka kućanstava u EU, što je povećanje za 2,2 postotna boda (pb) u usporedbi s 2019., stoji u [objavi](#) Eurostata. Hrana i bezalkoholna pića (+1,8 pb) i namještaj i oprema za kućanstvo (+0,5 pb) također su zabilježili porast među **kategorijama izdataka kućanstava**, što predstavlja 14,8% odnosno 6,0% ukupnih rashoda u 2020. godini.

Obrazovanje, znanost i umjetnost

U akademskoj godini 2020./2021. na **poslijediplomski specijalistički studij** bila su upisana 1.463 studenta, [objavio](#) je DZS. Prema znanstvenim i umjetničkim područjima na koja se odnose studiji, najviše je zastupljeno područje društvenih znanosti (45,0%), biomedicine i zdravstva (42,2%), slijede interdisciplinarna područja znanosti (5,9%), područje tehničkih znanosti (3,5%), umjetničko područje (1,7%), područje prirodnih znanosti (0,9%) i područje biotehničkih znanosti (0,8%). Poslodavac je platio studij za 54,7% studenata, 44,4% studenata osobno je platilo studij, a 0,9% pripadalo je kategoriji ostalo. Nadalje, [objavljeno](#) je i kao je u akademskoj godini 2020./2021. na **poslijediplomski sveučilišni doktorski studij** bilo upisano 3.987 doktoranada. Promatrajući znanstvena područja na koja se odnose studiji, najviše doktoranada upisalo je doktorski studij iz područja tehničkih znanosti (21,1%), slijedi područje društvenih znanosti (21,0%), područje prirodnih znanosti kao i područje biomedicine i zdravstva (18,3%), područje humanističkih znanosti (9,1%), područje biotehničkih znanosti (6,5%) i interdisciplinarna područja znanosti (5,7%). Od ukupnog broja doktoranada, 45,6% sami su platili doktorski studij. Za 38,1% doktoranada troškove studija platio je poslodavac, za 13,2% doktoranada studij je financiran iz državnog proračuna, a za 3,1% način plaćanja studija pripada kategoriji ostalo.

U 2021. 27% osoba u dobi između 16 i 74 godine u EU izjavilo je da su pohađali **online tečaj** ili koristili **online materijal za učenje** u posljednja tri mjeseca prije provedbe istraživanja, što je povećanje od 4 postotna boda (pb) u usporedbi s 23% u 2020. Mladi (16-24) više su se bavili *online* učenjem nego prosječna odrasla populacija, stoji u [objavi](#) Eurostata. Tako je 39% mladih izjavilo da koristi *online* tečaj, a 49% koristi materijal za učenje putem Interneta, u usporedbi s 23% i 27% među odraslima u dobi od 25 do 34 godine, te 20% i 23% među odraslima u dobi od 35 do 44 godine. Među državama članicama EU, Irska je imala najveći udio (46%) osoba u dobi 16-74 godine koji su pohađali *online* tečaj ili koristili *online* materijal za učenje. Finska i Švedska zabilježile su udio od 45%, a slijedi ih Nizozemska s 44%. Na drugom kraju ljestvice, održavanje *online* tečajeva ili korištenje materijala za učenje putem Interneta nije bilo uobičajeno u Rumunjskoj (10%), Bugarskoj (12%) i Hrvatskoj (18%).

Tijekom 2021., nešto manje od tri četvrtine (73%) stanovnika EU koji su koristili Internet u privatne svrhe upravljalo je pristupom svojim **osobnim podacima na Internetu**. Više od polovice (53%) ovih korisnika Interneta odbilo je dopustiti korištenje osobnih podataka za oglašavanje, a nešto manje od polovice (48%)

ograničilo je ili odbilo pristup njihovoj geografskoj lokaciji. Osim toga, 40% je ograničilo pristup svom profilu ili sadržaju na društvenim mrežama ili zajedničkoj pohrani na mreži, dok je 39% pročitao izvještaje o politici privatnosti prije davanja osobnih podataka. Samo 36% provjerilo je je li web stranica na kojoj su dali svoje osobne podatke sigurna. U [objavi](#) Eurostata stoji i da je udio osoba koje su upravljale pristupom bilo kojim osobnim podacima putem Interneta tijekom 2021. godine varirao među zemljama članicama. Najveći udjeli zabilježeni su u Nizozemskoj i Finskoj (po 91%), a zatim u Portugalu (89%), dok su najniži udjeli zabilježeni u Rumunjskoj (56%), Poljskoj (59%) i Sloveniji (61%).

U RH u 2020. bilo je 746.140 osoba u dobi od 25 do 64 godine koje smatramo **ljudskim potencijalima u znanosti i tehnologiji**. Prema [objavi](#) DZS-a, njih 552 tisuće smatra se ljudskim potencijalima u znanosti i tehnologiji prema obrazovanju (HRSTE), a 593 tisuće prema zanimanju (HRSTO). Ljudskih potencijala u znanosti i tehnologiji koji zadovoljavaju oba kriterija (HRSTC) bilo je više od 398 tisuća. Udio ljudskih potencijala u znanosti i tehnologiji (HRST) u dobi od 25 do 64 godine u aktivnom stanovništvu iste dobne skupine iznosi 46,0%, dok udio populacije HRSTC iznosi 24,6%.

U 2020. u RH utrošene su 3,0 milijarde kuna sredstava državnog proračuna za aktivnost istraživanja i razvoja (IR-a), [objavio](#) je DZS. Udio **državnih proračunskih sredstava za IR** u BDP-u u 2020. iznosio je 0,80%. Najveći udio sredstava državnog proračuna za IR u 2020. izdvojen je za sektor visokog obrazovanja (71,5%). Slijedi državni sektor s 27,3%, a najmanje je sredstava bilo namijenjeno privatnome neprofitnom sektoru (0,3%) i inozemstvu (0,3%). Planirana sredstva za IR iz državnog proračuna u 2021. (prema donesenom proračunu za 2021.) iznosila su 3,1 milijardu kuna, od čega je više od polovice sredstava (60,0%) planirano za cilj Opće unapređenje znanja: IR financiran iz fondova visokih učilišta.

Eurostat je, pak, [objavio](#) kako se **broj istraživača** s punim radnim vremenom (engl. full-time equivalent - FTE) u EU posljednjih godina povećao. U 2020. godini u državama članicama radilo je 1,89 milijuna istraživača (u FTE), što je 546 tisuća više u odnosu na 2010. Najveći broj istraživača radilo je u poslovnom sektoru (55%) i sektoru visokog obrazovanja (33%), nakon čega slijedi državni sektor (11%). Broj istraživača (FTE) gotovo se udvostručio u Grčkoj i Mađarskoj između 2010. i 2020. Isto se dogodilo i u Poljskoj, gdje je 2020. bilo 124.400 FTE ovih stručnjaka, 59.900 više nego 2010.

Prema [podacima](#) DZS-a, u sezoni od 1. rujna 2020. do 31. kolovoza 2021. ukupno su radila 123 **kazališta**, što je za 23% manje nego u prijašnjoj sezoni. Dio profesionalnih kazališta unutar kuće ili na drugoj lokaciji imao je stalne scene, tako da je uz 80 profesionalnih kazališta radilo i 8 stalnih scena. Profesionalnih kazališta za djecu radilo je 24. Od toga je bilo 6 lutkarskih kazališta. Radilo je samo 19 amaterskih kazališta. Zbog mnogih epidemioloških mjera u sezoni 2020./2021. zamjetan je još veći pad broja posjetitelja nego u prijašnjoj sezoni, pa samim time i broja aktivnih kazališta. Ukupno je izvedeno 5.350 **predstava**, što je za 40% manje nego u prijašnjoj sezoni. Na predstavama u Republici Hrvatskoj i inozemstvu bila su 442.083 posjetitelja, što je za 69% manje nego u sezoni 2019./2020. U svim kazalištima izvedena su 1.093 djela. U sezoni 2020./2021. aktivno je bilo 29 profesionalnih **orkestara i ansambala**, od toga 6 simfonijskih i velikih orkestara, 7 komornih orkestara te 16 komornih ansambala. Izvedeno je 439 koncerata, priredbi i proslava s 54.039 posjetitelja. U odnosu na sezonu 2019./2020. izvedeno je 17% manje koncerata, a posjećenost je pala za 67%.

Energetika i okoliš

Prema [pokazateljima](#) **kratkoročne energetske statistike** za studeni 2021., električna energija raspoloživa za potrošnju iznosila je 1.521 GWh što predstavlja povećanje kako u odnosu na prethodni mjesec, tako i u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Ta količina sadržava i gubitke u električnoj mreži. Kod drugih energenata količina raspoloživa za potrošnju sadržava i količine energenata koje mogu završiti na skladištu kod finalnih potrošača ili u maloprodaji. Tako je količina prirodnog plina raspoloživog za potrošnju u studenom iznosila 314 mil. m³ (povećanje u odnosu na prethodni mjesec, ali i smanjenje u odnosu na isti mjesec prethodne godine).

Prema podacima koje je [objavio](#) DZS, ukupne **investicije u zaštitu okoliša** u 2020. iznosile su 2.945 mil. kuna, što je u odnosu na 2019. smanjenje za 2,1%, a u odnosu na 2018. povećanje za 6,8%. Tekući **izdaci za zaštitu okoliša** u 2020. iznosili su 4.703 mil. kuna, što je u odnosu na 2019. smanjenje za 2,6%, a u odnosu na 2018. povećanje za 0,7%. S druge strane, ukupni **output od djelatnosti povezanih sa zaštitom okoliša i gospodarenjem resursima** u 2020. iznosio je 13.441 mil. kuna, što je u odnosu na 2019. smanjenje za 0,7%, a u odnosu na 2018. povećanje za 1,7%. Bruto dodana vrijednost iznosila je 5.698 mil. kuna, što je u odnosu na 2019. smanjenje za 0,7%, a u odnosu na 2018. povećanje za 2,0%.

DZS je [objavio](#) i publikaciju „**Energetska statistika u 2020.**“ u kojoj je obavljena detaljna statistička energetska bilanca RH za 2019. i 2020. u naturalnom izrazu, statistička energetska bilanca EU te statistička energetska bilanca po zemljama članicama EU za 2018. i 2019. u uvjetnoj mjernoj jedinici (tisućama tona ekvivalentne nafte); finalna potrošnja energije u industriji po područjima i odjeljcima NKD-a 2007. za 2019. i 2020. u RH u naturalnom izrazu. U izvješću su objavljene i polugodišnje cijene električne energije i prirodnog plina distribuiranoga plinovodima u RH.

Emisije stakleničkih plinova (GHG) nastala gospodarskim aktivnostima rezidentnih jedinica EU iznosila je 3,5 milijardi tona ekvivalenta CO₂ u 2020, [objavio](#) je Eurostat. U odnosu na 2019. to je pad za 9%, a u odnosu na 2008. za 24%. Djelatnost s najvećim emisijama stakleničkih plinova u 2020. bila je prerađivačka industrija (740 milijuna tona CO₂-eq; 21% ukupno ispuštenih stakleničkih plinova), a zatim opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (719 milijuna tona CO₂-eq; također 21%) i ukupne aktivnosti kućanstava (693 milijuna tona CO₂-eq; 20%). Naime, kućanstva ispuštaju stakleničke plinove za prijevoz, grijanje i druge svrhe.

Prihod od **poreza na okoliš** (engl. environmental taxes) u EU u 2020. iznosio je 299,9 milijardi eura, što odgovara udjelu od 2,2% BDP-a. Za prvu kriznu Covid-19 godinu, većina zemalja izvijestila je o značajnom smanjenju **poreza na energiju** u usporedbi s 2019. Tipični raspon smanjenja bio je između 5% i 15%, stoji u [objavi](#) Eurostata. Porezi na okoliš u EU činili su 5,4% prihoda od poreza i socijalnih doprinosa u 2020. Taj je udio značajno varirao među državama članicama. Najveće udjele u EU imale su Slovenija (12,3%), Latvija (10,1%), Bugarska (9,9%) i Grčka (9,1%), dok su Njemačka (4,1%), Slovačka (4,0%) i Luksemburg (3,5%) bilježile najmanje udjele.

Donekle očekivano, **potrošnja primarne energije** u EU naglo je pala u 2020. na 1.236 milijuna tona ekvivalentne nafte (Mtoe), što je 5,8% iznad cilja učinkovitosti za 2020. Ipak, to je još uvijek 9,6% daleko od cilja za 2030., što implicira da napore za poboljšanje učinkovitosti treba nastaviti i u godinama koje dolaze, [objavio](#) je Eurostat. **Finalna potrošnja energije** dosegla je 907 Mtoe: 5,4% bolje od cilja učinkovitosti za 2020. i 7,2% daleko od cilja za 2030. godinu. U usporedbi s prosjekom 2017.-2019., potrošnja primarne energije smanjena je u svim državama članicama EU, a isti opći pad zabilježen je i kod finalne potrošnje energije u odnosu na prosjek 2017.-2019.

13 država članica EU s **nuklearnom proizvodnjom električne energije** proizvelo je 683.512 GWh nuklearne električne energije u 2020., stoji u [objavi](#) Eurostata. To čini gotovo 25% ukupne proizvodnje električne energije u EU. Najveći proizvođač nuklearne energije u EU bila je Francuska (52% ukupne proizvodnje nuklearne energije u EU; 353.833 GWh), zatim Njemačka (9%; 64.382 GWh), Španjolska (9%; 58.299 GWh) i Švedska (7%; 49.198 GWh). Francuska je ostala država članica EU koja se najviše oslanja na nuklearnu električnu energiju, koja je predstavljala 67% ukupne električne energije proizvedene tijekom 2020. godine. Jedina druga zemlja EU s više od polovice električne energije proizvedene u nuklearnim elektranama bila je Slovačka (54%).

Na razini EU, udio bruto finalne **potrošnje energije iz obnovljivih izvora** dosegao je 22% u 2020. To je 2 postotna boda (pb) iznad ciljane razine za 2020., kako je uključeno u Direktivu 2009/28/EZ o promicanju korištenja energije iz obnovljivih izvora. Ovo je veliko postignuće i važna prekretnica na putu EU prema klimatskoj neutralnosti do 2050. godine, [objavio](#) je Eurostat. Gledajući nacionalne ciljeve, 26 država članica ih je ispunilo ili premašilo u 2020. Države članice koje su značajno premašile svoje ciljeve za 2020. bile su Švedska, Hrvatska (po +11 pb) i Bugarska (+7 pb). Francuska je, naprotiv, bila ispod svog cilja (-3,9 pb).

EU je ispunila ciljnu razinu od 10% za 2020. za **udio obnovljive energije** (uključujući tekuća biogoriva, biometan i „zelenu” električnu energiju) koja se koristi **u prometu**. Taj je cilj također uključen u Direktivu 2009/28/EZ o promicanju korištenja energije iz obnovljivih izvora. [Podaci](#) Eurostata pokazuju da se prosječni udio energije iz obnovljivih izvora u prometu povećao s 1,6% u 2004. na 10,2% u 2020. godini, što je 0,2 postotna boda (pb) iznad ciljne razine. Među državama članicama, 12 ih je premašilo cilj. Švedska je bila očiti lider u korištenju obnovljivih izvora energije u prometu s 31,9%, a slijede Finska (13,4%), Nizozemska i Luksemburg (obje 12,6%). Nasuprot tome, Grčka (5,3%) i Litva (5,5%) zabilježile su najnižu upotrebu obnovljivih izvora energije u prometu (Hrvatska: 6,6%).

Prema [podacima](#) Eurostata, u 2020. godini **obnovljivi izvori** energije činili su 37% bruto potrošnje **električne energije** u EU, u odnosu na 34% u 2019. Energija vjetrova i hidroenergija činile su više od dvije trećine ukupne električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora (36%, odnosno 33%). Preostala trećina električne energije dolazi iz solarne energije (14%), čvrstih biogoriva (8%) i drugih obnovljivih izvora (8%). Sunčeva energija najbrže je rastući izvor: 2008. činila je samo 1% električne energije potrošene u EU. Među državama članicama EU, više od 70% električne energije potrošene 2020. proizvedeno je iz obnovljivih izvora u Austriji (78%) i Švedskoj (75%). Proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora također je bila visoka i činila je više od polovice potrošene električne energije u Danskoj (65%), Portugalu (58%), Hrvatskoj i Latviji (po 53%).

Iako su nafta (34,5%) i prirodni plin (23,7%) i dalje bili najvažniji izvori goriva u energetske miksu u EU u 2020., udio obnovljive energije nastavio je rasti. Nakon što su nadmašili ugljen i nuklearnu energiju, **obnovljivi izvori energije** su na putu da postanu najvažniji izvor energije u budućem klimatski neutralnom gospodarstvu EU, [objavio](#) je Eurostat. Kruta fosilna goriva (ugljen) nastavila su u 2020. opadajući trend iz prethodnih godina i zabilježila još jedan pad od 18,3%, smanjujući se petu godinu zaredom. U usporedbi s 2015. pad je iznosio 40%. Njihov udio u ponudi je sada jedva iznad 10%, dok je 1990. godine iznosio 25,7%. Nafta i naftni proizvodi (isključujući dio miješanog biogoriva) također su pali za 12,6% u 2020., dosegnuvši najnižu razinu od 1990. Istu je tendenciju zabilježio prirodni plin, ali u manjim razmjerima, smanjen je za 2,4%. Nuklearna energija je pala za 10,7% i također dosegnula najnižu razinu od 1990. godine. Što se tiče potrošnje, utjecaj ograničenja povezanih s COVID-19 u 2020. bio je značajniji za korištenje naftnih derivata (-10,3%) nego za prirodni plin (-2,6%) i električnu energiju (-3,8%). Ograničenja kretanja povezana s pandemijom utjecala su na neke naftne derivate više nego na druga goriva. Mlazno gorivo kerozin zabilježilo je značajan pad (-48,1%), dok je motorni benzin (-13,9%) zabilježio manji pad. Nafta je i dalje najvažnije gorivo na strani krajnje potrošnje s udjelom od 35,0%, a slijede je električna energija s 23,2% i prirodni plin s 21,9%.

EU je u 2020. uvezla 57,5% energije koju je potrošila, što je smanjenje od gotovo 3 postotna boda (pb) u usporedbi s 2019., kada je ovaj pokazatelj dosegao najviši nivo od 60,5%, [objavio](#) je Eurostat. Smanjenje je rezultat promjena u glavnim komponentama ovog pokazatelja: neto uvoz pao je za -12,6%, a bruto raspoloživa energija promijenila se za -8,1%, a na potonje je uglavnom utjecalo smanjenje primarne proizvodnje. Te su promjene povezane s smanjenom potražnjom zbog ograničenja uslijed pandemije COVID-19 i gospodarske krize koja je uslijedila. Najvažniji izvori goriva u energetske miksu EU u 2020. godini - nafta i naftni derivati (34,5% ukupnog goriva) i prirodni plin (23,7% ukupnog goriva) - uglavnom se uvoze. Gledajući unatrag od 1990. godine, ukupna **stopa energetske ovisnosti** zabilježila je još dva vrhunca, jedan u 2008. kada je ovisnost dosegla 58,4% i 2006. (58,3%).

Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo

Prema posljednjim podacima iz ekonomskih računa za poljoprivredu, procjenjuje se da je **indeks produktivnosti rada u poljoprivredi** u EU blago porastao u 2021. (+1%), nakon pada u 2020. godini, [objavio](#) je Eurostat. Ukupni porast produktivnosti rada u poljoprivredi u 2021. uvelike je odrazio kretanja u vrijednosti proizvodnje, višim cijenama inputa i stabilnom obujmu poljoprivredne radne snage. Najveće stope povećanja produktivnosti rada u poljoprivredi 2021. zabilježene su u Bugarskoj (+32,9%), Irskoj (+16,4%) i Francuskoj (+16,3%). U Hrvatskoj je zabilježen pad od -1,3%.

Prema [podacima](#) Eurostata, nakon osam godina stalnog rasta, ukupna **proizvodnja oblovine** u EU smanjena je za 2% na 488 milijuna m³ u 2020. u usporedbi s 2019. Ipak, proizvodnja oblovine bila je 21% viša nego 2000. godine. Pet najvećih proizvođača u industriji u 2020. bili su Njemačka (84 milijuna m³), Švedska (74 milijuna m³), Finska (60 milijuna m³), Francuska (48 milijuna m³) i Poljska (41 milijuna m³), koji zajedno čine 63% proizvodnje oblovine u EU. Od 2000. godine proizvodnja oblovine najviše je porasla u Nizozemskoj (+185%), a slijede Slovenija (+73%), Njemačka (+57%), Poljska (+56%), Hrvatska (+43%) i Rumunjska (+37%).

Eurostat je [objavio](#) i publikaciju "**Ključne brojke o europskom prehrambenom lancu**", koja se fokusira na lanac „od polja do stola“ u EU. Publikacija nudi pregled strukturnih aspekata poljoprivrede, kao i primarne poljoprivredne i ribarske proizvodnje, a zatim prelazi na preradu, trgovinu, distribuciju i potrošnju hrane i pića. Publikacija završava poglavljem o ekološkim pitanjima vezanim uz neke od faza prehrambenog lanca.

DZS je [objavio](#) podatke o **cijenama zakupa poljoprivrednog zemljišta u 2020.** pa je tako godišnja prosječna cijena zakupa oranica u RH u 2020. iznosila je 793 kune po hektaru, livada 525 kuna po hektaru, a pašnjaka 343 kune po hektaru.

Prema drugoj procjeni koju je [objavio](#) DZS, vrijednost realnog dohotka u poljoprivredi u 2021. iznositi će 10.302 milijuna kuna, što je porast od 3,1% u odnosu na prethodnu godinu. Očekuje se da će **vrijednost poljoprivredne proizvodnje** biti povećana za 8,1% i iznositi će 19.734 milijuna kuna. Bruto dodana vrijednost procjenjuje se na 9.202 milijuna kuna. U odnosu na prethodnu godinu očekuje se porast od 5,8%. Nadalje, prema privremenim [podacima](#) DZS-a, procjenjuje se da je povećana **proizvodnja suncokreta**, i to za 4,2% u odnosu na prošlu godinu. S druge strane, procjenjuje se da je smanjena **proizvodnja kukuruza za zrno**, za 8,2%, **soje**, za 14,3%, **šećerne repe**, za 7,4%, **silaznoga kukuruza**, za 30,0%, i **lucerne**, za 5,0%, u usporedbi s prošlogodišnjom ostvarenom proizvodnjom.

EU ima najveću koordiniranu mrežu zaštićenih područja na svijetu, poznatu kao **Natura 2000**, koja se sastoji od gotovo 27.000 kopnenih i morskih područja. Eurostat je [objavio](#) kako je u 2020. gotovo 451.000 km² morskih voda u EU bilo zaštićeno kao **morska Natura 2000 područja**. To predstavlja povećanje od 2% u odnosu na 2019. i povećanje od 58% u odnosu na 2015. godinu.

DZS je [objavio](#) kako je ukupan broj ribara u **morskom ribarstvu** u 2020. u odnosu na 2019. manji za 0,4%, dok je ukupan broj plovila manji za 0,8%. Ukupan ulov i uzgoj (proizvodnja) morske ribe i drugih morskih organizama u 2020. veći je u odnosu na godinu prije za oko 8.700 tona, odnosno 10,8%. Ukupna proizvodnja slatkovodne ribe u 2020. smanjena je za 320 tona (10,3%). Vrijednost ribarstva u 2020. u odnosu na 2019. porasla je za 10,7%. Na taj porast utjecao je rast vrijednosti morskog ribarstva (za 11,6%), do kojeg je došlo zbog porasta prodanih količina (za 11,1%). Nasuprot tome, vrijednost **slatkovodnog ribarstva** u 2020. u odnosu na 2019. pala je za 11,1%. Na taj pad utjecala je manja prodana količina (za 10,4%).

Makroekonomski okvir – statistički pregled

Osnovni makroekonomski pokazatelji	2020	2021	2020		2021		
			Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
BDP (mil. HRK, tekuće cijene)	378.349	-	95.424	93.405	105.694	123.799	-
BDP (% g/g, realno)	-8,1	-	-7,4	-0,6	16,5	15,8	-
Potrošnja kućanstava (% g/g, realno)	-5,3	-	-3,6	-0,2	18,2	16,0	-
Potrošnja države (% g/g, realno)	4,1	-	2,9	-5,8	8,5	-4,5	-
Investicije u fiksni kapital (% g/g, realno)	-6,1	-	-3,8	5,0	18,1	7,6	-
Izvoz roba i usluga (% g/g, realno)	-22,7	-	-7,2	-1,0	43,0	48,8	-
Uvoz roba i usluga (% g/g, realno)	-12,3	-	-5,5	-0,7	32,2	13,9	-
Obujam industrijske proizvodnje (% g/g)	-2,7	6,2	1,0	4,3	13,9	3,3	4,0
Obujam građevinskih radova (% g/g)	4,4	-	5,8	8,6	16,0	7,3	-
Promet od trgovine na malo (% g/g, realno)	-4,0	11,0	-0,1	4,7	17,5	15,2	6,3
Promet od uslužnih djelatnosti (osim G) (% g/g)	-22,1	-	-21,7	-12,4	61,6	44,0	-
Broj zaposlenih (pr)	1.543.870	1.554.398	1.548.870	1.513.351	1.543.682	1.584.615	1.575.944
Broj registriranih nezaposlenih (pr)	150.824	136.816	156.854	161.106	137.669	123.534	124.954
Stopa registrirane nezaposlenosti (% pr)	8,9	8,1	9,2	9,6	8,2	7,2	7,3
Prosječna neto plaća (HRK)	6.763	-	6.873	7.052	7.120	7.091	-
Potrošačke cijene (% g/g)	0,2	2,6	-0,3	0,4	2,1	3,0	4,7
Proizvođačke cijene (% g/g)	-3,3	8,0	-3,4	-0,1	6,7	9,6	16,1
Izvoz roba (mlrd. EUR)	14.900	-	4.206	4.039	4.742	4.560	-
Izvoz roba (EUR, % g/g)	-2,1	-	8,3	9,6	47,3	20,3	-
Uvoz roba (mlrd. EUR)	22.918	-	5.992	6.306	7.011	7.266	-
Uvoz roba (EUR, % g/g)	-8,3	-	-1,2	3,4	37,2	27,1	-
Dolasci turista (% g/g)	-64,2	-	-81,8	-46,2	131,7	79,9	-
Noćenja turista (% g/g)	-55,3	-	-77,1	-40,9	129,2	66,3	-
Devizni tečaj EUR/HRK (pr)	7,5331	7,5242	7,5545	7,5667	7,5275	7,4910	7,5123
Tekući račun platne bilance (mil. EUR)	-56,5	-	-223,4	-1.278,2	-843,2	4.380,3	-
Tekući račun platne bilance (% BDP-a)	-0,1	-	-1,8	-10,4	-6,0	26,5	-
Devizni prihodi od turizma (% BDP-a)	9,6	-	3,7	2,0	8,9	41,0	-
Inozemna izravna ulaganja (obveze, mil. EUR)	1.045	-	-6,3	627	1.051	1.142	-
Međunarodne pričuve (mil. EUR, kr)	18.943	25.022	18.943	21.113	21.540	24.351	25.022
Inozemni dug (mil. EUR, kr)	40.074	-	40.074	43.575	44.328	44.364	-
Inozemni dug (% BDP-a, kr)	79,8	-	79,8	87,0	84,5	79,9	-
Prihodi konsolidirane opće države (mil. HRK)	178.457	-	49.703	45.208	48.523	54.849	-
Rashodi konsolidirane opće države (mil. HRK)	206.308	-	57.991	49.770	53.340	51.646	-
Neto pozajmljivanje / zaduživanje (mil. HRK)	-27.851	-	-8.288	-4.562	-4.817	3.203	-
Neto pozajmljivanje / zaduživanje (% BDP-a)	-7,4	-	-8,7	-4,9	-4,6	2,6	-
Dug opće države (mil. HRK, kr)	330.229	-	330.241	340.532	340.823	344.703	-
Javni dug (% BDP-a, kr)	87,3	-	87,3	90,0	86,1	82,4	-
Novčana masa (M1) (% g/g, kr)	18,0	18,3	18,0	14,2	14,6	19,4	18,3
Ukupna likvidna sredstva (M4) (% g/g, kr)	9,3	10,7	9,3	6,9	8,1	11,1	10,7
Ukupni plasmani (mlrd. HRK, kr)	314.098	323.720	314.098	315.353	323.573	310.121	323.720
Plasmani stanovništvu (% g/g, kr)	2,3	4,1	2,3	1,6	3,2	4,0	4,1
Plasmani poduzećima (% g/g, kr)	4,9	-0,1	4,9	-0,6	-1,2	-0,8	-0,1

Napomene: g/g – postotna promjena u odnosu na isto razdoblje prethodne godine; pr – prosjek razdoblja; kr – kraj razdoblja. Korišteni statistički podaci objavljeni su najkasnije 7. veljače 2022.

Izvori: DZS, HNB, MFN, Eurostat; obrada: HUP.